Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 227 (977) ♦ Середа, 30 листопада 1994 року ♦ Ціна договірна

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ВІДНОВЛЕНО

Нотатки з першого засідання Конституційної комісії нового складу

28 листопада відбулося перше засідання Конституційної комісії нового складу, співголовами якої є Голова Верховної Ради України Олександр Мороз і Президент України Леонід Кучма. На засіданні були присутні 29 членів Конституційної комісії, а також запрошені фахівці у галузі держави і права, преса.

Президент України Леонід Кучма, привітавши присутніх із відновленням конституційного процесу в Україні, виклав головні завдання Комісії, котра, підкреслив він, має найвідповідальніше доручення — підготувати такий проект Основного Закону, що став би інструментом побудови цивілізованої держави України, не був би підігнаний під якісь структури влади, а повною мірою відповідав інтересам громадян і держави в цілому.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Як повідомлялося, Голова ВР Олександр Олександрович Мороз протягом двох годин спілкувався по телефону з читачами «Голосу України». Телефонували безперервно з усіх регіонів, чоловіки і жінки, говорили про особисте і про державне. Подаємо запис діалогів з Головою Верховної Ради на 4—5-й сторінках.

Парламентська хроніка

У залі стало мовби затишніше

Ранкове засідання 29 листопада

Перед розглядом питань, запланованих для слухання на пленарному засіданні, Голова Верховної Ради України Олександр Мороз проінформував народних депутатів про відновлення конституційного процесу, зокрема — про засідання Конституційної комісії нового складу.

Олександр Олександрович також доповів парламентаріям про останні засідання Президії ВР, де розглядався порядок роботи законодавчого органу України. Він сказав, що члени Президії зійшлися на тому, що, справді, раціональніше проводити пленарні засідання тільки до обіду, а другу половину дня використовувати для роботи в комісіях.

«Треба більше відшліфовувати проекти законів у комісіях, — підкреслив Голова ВР, — щоб не витрачати багато часу на обговорення їх у сесійному залі». Окремі питання він запропонував взагалі розглядати за скороченим режимом.

Депутати погодилися з такою пропозицією і проголосували за проведення сесійних засідань у грудні за «новою технологією».

І ще одну новацію запровадив Голова сьогодні. Депутатам, які звично вишикувалися біля мікрофонів, він запропонував сісти і висловитись від тих мікрофонів, що вмонтовані в пульти їхніх робочих місць.

Спробували. Вийшло. І одразу ж у залі стало мовби затишніше й організованіше.

На 20-хвилинній розминці найбільше чулося нарікань і занепокоєння з приводу нинішнього становища учителів та лікарів, нестачі палива, електроенергії та іншого, уже, на жаль, звичного для нас.

Питання, яке хвилює нині не тільки депутатів, а й усіх селян: Указ Президента «Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи в сфері сільськогосподарського виробництва», — було перенесено на наступний тиждень,оскільки останнім часом надійшло багато зауважень і пропозицій з місць, які треба узагальнити і вивчити.

Далі почалося слухання законопроекту «Про внесення змін і доповнень до Кодексу законів України про працю». Його відправлено на доопрацювання.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Продиктовано в номер

Візит до західного сусіда

З 30 листопада до 2 грудня Голова Верховної Ради України Олександр Мороз перебуватиме з офіційним візитом у Республіці Польща.

Програмою візиту передбачено його зустрічі з Президентом Польщі Лехом Валенсою, керівниками Сейму, Сенату, головами ряду парламентських комісій, у міністерстві закордонних справ, а також із представниками української діаспори. Планується виступ Олександра Мороза на засіданні Сейму, покладання вінків до пам'ятника учасникам Варшавського повстання, на могилу Невідомого солдата у Варшаві, до пам'ятника загиблим працівникам Гданської верфі. Під час перебування у Гданську, як очікується, Голова Верховної Ради України зустрінеться з представниками місцевих властей, української громади, підприємцями, відвідає генконсульство України, а також військовий корабель.

Головні питання — флот, борги і договір про дружбу

У ході робочої зустрічі глав урядів Росії та України, що відбулася у Москві, В. Чорномирдін та В. Масол підписали протокол про активізацію переговорів зі співробітництва між обома країнами. Прем'єр-міністри домовилися доручити відповідним міністерствам і відомствам закінчити переговори з першого етапу врегулювання проблем Чорноморського флоту, поділу боргів та активів колишнього СРСР, з підготовки угоди про реструктуризацію заборгованості України Росії за 1992—993 роки, а також врегулювати питання погашення поточної заборгованості за взаємними поставками енергоносіїв та інших товарів, аби підписати контракт про поставки газу з Росії в Україну на наступний строк.

Рішення з цих питань повинні бути підготовлені до 20 грудня. До 13 грудня планується закінчити переговори з підготовки договору про дружбу і співробітництво між Росією та Україною.

Їдуть хлопці в армію з рушниками

Гарний звичай — проводжати всім селом юнаків до армії — існує по Україні скрізь. У селі Руська Поляна Черкаського району він особливо урочистий і зворушливий. Нинішньої осені, як завжди, зібралися руськополянці у Будинку культури на проводи призовників. Під оплески і музику хлопцям вручили хліб-сіль, дівчата — букети квітів і стрічки, а матері перев'язали синів вишиваними рушниками — на щастя, на долю. Ветерани Руської Поляни від усіх односельців дали хлопцям наказ: не ославити старовинне козацьке село, бути вірними присязі, пильно охороняти кордони Української держави.

Близько трьох тисяч призовників із Черкащини поповнять цієї осені Збройні Сили України.

Черкаська область.

Конституційний процес відновлено

(Початок на 1-й стор.).

Риторичним було поставлене Л.Кучмою питання про те, чому Україна, яка мала чи не найкращі серед інших республік колишнього Союзу передумови побудови держави опинилась у катастрофічному становищі, чому Україна, яка одна з перших ухвалила Декларацію про державний суверенітет і яка слугувала за зразок для інших республік, виявилась фактично єдиною серед них без нової Конституції. Причини цього він вбачає у прорахунках політичних сил, непримиренному протистоянні колишніх політичних лідерів. У результаті — конституційна невизначеність, відсутність будь-якого помітного руху вперед.

Результатами нашої праці, зазначив Л.Кучма, скористалися в інших країнах СНД, взявши за основу багато наших напрацювань, і вже мають свої Основні Закони. Україна, на думку Л.Кучми, інтелектуально інвестувала їхні конституційний процес.

Л.Кучма висловив незгоду з твердженням про те, що ухвалення Конституції в Україні — нині справа мало реальна через протистояння в суспільстві, і нагадав, що воно було не меншим, коли ухвалювали Декларацію про державний суверенітет України. Альтернативи взаємодії політичних сил щодо підготовки і прийняття Основного Закону України немає. Інакше — остаточний розпад держави. Він зазначив також, що саме Конституція покликана забезпечити рівні умови для всіх без винятку політичних сил, створити можливість для розв'язання проблем державного будівництва, забезпечення чітко збалансованої системи державної влади як по горизонталі через реалізацію принципу поділу влад, так і по вертикалі. Це і спонукало Президента ініціювати прийняття Конституційного Закону про владу.

— На моє переконання, — зазначив Президент України Л.Кучма, — це має бути своєрідна мала Конституція, своєрідна угода гілок влади про співробітництво на перехідний період, яка увійде складовою частиною до Основного Закону. А на перехідному етапі спільні заяви для демонстрації доброї волі чи намірів — це лише моральне доповнення до основоположного правового акта, але вони не можуть підміняти цього. Адже нині предметом дискусій є питання відносин між Президентом і Верховною Радою. Багато тут безплідних дискусій, провокацій, але, ніде правди діти, не все безхмарно в наших стосунках.

Далі Л.Кучма навів приклади зневажливого ставлення до Конституції, зокрема на прикладі Криму, і зазначив, що нині чинний Основний Закон сповнений суперечностей через перманентні зміни, що їх він зазнав. Закон про владу має стати лише запобіжником, виходячи з того, що Конституція не приймається миттєво. Водночас свою позицію Президент висловив так: «Подальше зволікання з конституційною реформою і прийняттям нової Конституції буде нічим не виправданою політичною помилкою, відповідальність за яку нестимуть і Верховна Рада, і Президент, і Конституційна Комісія».

Потім узяв слово **співголова Конституційної Комісії, Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.**

Олександр Олександрович привітав присутніх членів Комісії з відновленням конституційного процесу і висловив надію на завершення того, що не було доведено до логічного кінця раніше — створення і ухвалення Основного Закону. Хоч би як критикували її, чинну Конституцію України, підкреслив промовець, вона є, її слід поважати і дотримуватися, інакше зневажливе ставлення до чинної не буде на користь і майбутній Конституції. А ухвалювати її слід якомога швидше, щоб покласти край практиці розбіжностей законів і Конституції. Лише Основний закон спроможний логічно завершити і упорядкувати розгалужену нині систему законодавства в Україні, стати її єднальним фундаментом. Будь-який інший закон, окрім Основного Закону держави, не може бути вичерпним навіть у питаннях організації державної влади. Я згоден з Президентом, що проект Закону, про який так багато чує громадськість, може увійти складовою до Основного Закону, але сам по собі він не може замінити конституційні норми. Бо крім цього залишається ще багато важливих питань, що мають бути розв'язані на конституційному рівні. І будь-який інший закон, що частково регулює конституційні питання, в разі його неузгодженості з чинною Конституцією, внесе остаточний розвал у регулювання конституційних відносин. Адже ніякий закон не може зупинити чинність Конституції. Бо це може зруйнувати всю правову систему держави. Цим я підводжу всіх членів Конституційної Комісії, наголосив Олександр Мороз, до висновку про необхідність прискореної роботи над проектом нової Конституції України, що є єдино прийнятним шляхом. Потрібно визначитись: якою повинна бути нова Конституція України. І тут можуть бути різні підходи, різні позиції, які необхідно надзвичайно уважно розглянути Конституційній Комісії. Але помилка у концептуальному підході до створення Основного Закону може коштувати дуже дорого. На конституційному рівні доцільно уникнути детальної регламентації діяльності тих чи інших суспільних і державних інститутів, влучно об'єднуючи норми Конституції в систему законодавчих актів, що органічно конкретизує загальні вимоги конституційних норм у нормах законів.

Голова Верховної Ради нагадав присутнім хронологічний хід роботи із створення начального проекту і висловив своє бачення подальшої діяльності Комісії з підготовки проекту Основного Закону:

— Ми маємо уважно проаналізувати всі проекти Конституції, підготовлені і окремими науковцями, і політичними партіями, використати все конструктивне й цінне, що в них є, і з урахуванням сьогоднішніх реалій підготувати єдиний проект Конституції і подати на розгляд Верховної Ради України. Слід звернутися до матеріалів всенародного обговорення, максимально врахувати пропозиції і передати їх для використання в конкретних законодавчих актах. Усі політичні сили, представники державної влади повинні активно попрацювати над організацією обговорення нових положень проекту Конституції. Одним із завдань Комісії є підготовка пропозицій щодо порядку прийняття нової Конституції. Виходячи з чинної, обов'язковим етапом є розгляд, обговорення Верховною Радою України і прийняття Конституції. І, враховуючи хибну практику руйнування чинного Основного Закону та численні зміни його, слід було визначити гарантії стабільності нової Конституції, її захист від постійних непродуманих змін чи з боку законодавчої, чи з боку виконавчої влад. В якій формі це зробити, будемо радитися разом.

Олександр Мороз закликав до активної, плідної і дружної праці, яка диктується високим рівнем історичної відповідальності перед народом України.

Члени Конституційної Комісії обмінялися думками щодо роботи над проектом Основного Закону.

Олександр Ємець зокрема зазначив, що напрацьований текст проекту отримав дуже високу оцінку багатьох міжнародних експертів, вітчизняних наукових установ. Необхідно розпочинати роботу по секціях. А потім у ході роботи, можливо, зміниться дещо й сама структура проекту Конституції. Але як робочий варіант для подальшої роботи є добротний проект. О.Ємець запропонував організувати роботу над проектом і за межами Комісії, підключати пресу, проводити науково-практичні конференції тощо.

Сергій Головатий заявив, що Україна має можливість виходу з конституційного хаосу та глибокої економічної кризи. Для створення політико-правових умов здійснення програми економічних реформ, на його думку, слід укласти Конституційний договір між законодавчою, виконавчою і судовою гілками влади шляхом визнання ними закону про організацію влади і самоврядування в Україні на перехідний період (до ухвалення нової Конституції України).

Володимир Гриньов висловив переконання, що допоки не буде вирішено питання щодо концепції нової Конституції, вся робота над її проектом безнадійна.

Василь Тацій підтримав думку про те, що наявний проект нової Конституції слід брати за основу і продовжувати роботу над ним з урахуванням нових реалій. Василь Якович вважає необхідним визначити шляхи ухвалення Конституції, її політичні орієнтири. Все це слід, на його думку, обговорити у Верховній Раді.

Зовсім полярну позицію щодо нового проекту Конституції України виклав **Анатолій Пейгалайнен:**

— Ми не маємо права відкинути чинну Конституцію, яку народ сприймає. Трудящі в моєму окрузі однозначно заявляють, що бажають відновлення Радянської влади на Україні. Я ставив це питання на голосування і жоден в залі не проголосував проти.

Анатолій Володимирович закликав колег поліпшити чинну Конституцію. А підготовлений проект нової, на його думку, народ відкинув як неприйнятний. Головні концептуальні питання, як-то: що ми хочемо бу[illegible] вати, які основні положення має [illegible]стити Конституція, — слід винести на референдум, а після цього приступати до конституційного процесу. Промовець відхилив також ідею розгляду закону про владу.

Володимир Моісеєнко згодився з попереднім промовцем у тому, що нову Конституцію люди не підтримують. Він вважає некоректним посилатися на попередній проект, «схвалений достроково розпущеним волею народу» складом Верховної Ради. Посилаючись на думку своїх виборців, він також виступив за зміцнення Радянської влади на Україні шляхом демократизації депутатського корпусу, а не шляхом зміцнення бюрократії. Володимир Миколайович виступає за винесення на референдум питань про суспільний лад, соціальні програми, класовий характер формування структури влади про доцільність інституту Президента, статус російської мови. Наступний промовець, **Сергій Довгань**, до цього переліку додав питання про власність на земельні, водні, лісові ресурси, про ухвалену державну символіку.

Олександр Карпов поставив риторичне запитання: «Що таке «друзі народу?» — і вступив у політичну дискусію з попередніми трьома ораторами. Він піддав критиці ідею про те, щоб з питань суспільного устрою, поділу влади проводити референдум, і закликав не маніпулювати громадською думкою. Він прихильник подальшої роботи над уже наявним проектом нової Конституції.

На завершення дискусії, в якій узяв участь і ряд інших членів Конституційної Комісії, слово взяв **Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.**

Він зокрема наголосив, що слід розглянути всі підготовлені раніше проекти Основного Закону, обговорити їх і використати все краще, що було напрацьовано, а не брати за основу якийсь один з проектів. А щодо шляху прийняття Конституції, то спочатку слід обговорити сам предмет — і, можливо, він не викличе протистояння. Тоді Конституцію можна було б ухвалити шляхом, визначеним чинним Основним Законом.

Президент України Леонід Кучма підбив також деякі підсумки дискусії. Він звернув увагу на те, що економічне становище держави багато в чому диктує шляхи подальшого розвитку країни, її державний устрій і форму правління. Крім того, необхідно враховувати й реалії довколишнього світу, а не брати за взірець Кубу чи Корею. Змінився й політичний простір у країнах колишнього Радянського Союзу. І з цим теж неможливо не рахуватися. Президент України закликав членів Конституційної Комісії до конструктивної праці, висловив сподівання, що розв'язання суперечностей різних політичних сил можливе.

Конституційна комісія, розглянувши організаційні питання, затвердила подальший план роботи, визначила секції, координаторів.

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

28 листопада під головуванням Голови Верховної Ради Олександра Мороза відбулося засідання Президії Верховної Ради.

З інформацією про стан підготовки законодавчих актів з питань правового забезпечення економічної реформи виступив перший віце-прем'єр-міністр України В.Пинзеник. Зокрема, триває підготовка законодавчих актів щодо прибуткового податку, індексації грошових заощаджень населення, які знецінилися через інфляційні процеси, єдиної системи надання громадянам України матеріальної допомоги та ін. У робочій стадії — проект закону про бюджет держави в 1995 році.

Члени Президії Верховної Ради винесли на сесійне засідання проект закону України про порядок дострокового припинення повноважень народного депутата України і про перехід народних депутатів України на постійну роботу до Верховної Ради.

Заслухано інформації: про порядок обговорення на засіданні Верховної Ради України питання стосовно Указу Президента України Л.Кучми «Про невідкладні заходи щодо прискорення земельної реформи в сфері сільськогосподарського виробництва»; щодо заяви Державної Думи Федеральних Зборів Російської Федерації у зв'язку з Постановою Верховної Ради України про виконання постанови Верховної Ради України «Про політико-правову ситуацію в Автономній Республіці Крим»; про Заходи у зв'язку з відзначенням в Україні 50-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 років.

Обговорено й винесено на засідання Верховної Ради України проект постанови Верховної Ради України про порядок застосування статті 5 Закону України «Про громадянство України» щодо військовослужбовців, а також питання про відкладення призначення виборів народних депутатів України у тих виборчих округах, де вибори тричі визнавались такими, що не відбулися, або депутата не було обрано.

Прес-служба Верховної Ради України — Укрінформ.

Якщо ми й справді відповідальні за долю держави

Нотатки з прес-конференції Президента України Леоніда Кучми 28 листопада 1994 року

На початку прес-конференції Президент України Л. Кучма коротко підбив підсумки державного візиту до США, що відбувся 19—23 листопада на запрошення Президента США Білла Клінтона.

Вперше в історії наших відносин, зазначив Леонід Данилович, відбулися кілька зустрічей з Президентом США для проведення бесід і переговорів, а також з віце-президентом Гором, державним секретарем Крістофером, міністром оборони Перрі, міністром торгівлі Брауном та іншими службовими особами Адміністрації Президента США. Укладено 14 двосторонніх документів, які фіксують домовленості про тісну співпрацю в політичній та економічній галузях. Я мав зустріч з провідними представниками політичних сил США, сенаторами, членами Конгресу, відомими політологами та громадськими діячами.

Під час перебування у Нью-Йорку відвідав ООН, зустрівся з Головою Ради Безпеки О'Брайтоном, Головою Генеральної Асамблеї ООН, виступив на її спеціальному пленарному засіданні.

В рамках візиту мали місце численні зустрічі з представниками американських фінансових і ділових кіл. Делегація брала участь у конференції ділових кіл, на якій розглядались можливості для інвестицій в Україні, а також у першому засіданні спільної українсько-американської комісії з питань торгівлі та інвестицій. Цим же проблемам були присвячені й зустрічі з керівництвом Міжнародного валютного фонду та Світового банку.

Багато уваги приділяли спілкуванню з українськими громадами, відбулася зустріч Президента України з керівництвом єврейських організацій США. Важливі зустрічі та консультації провели члени делегації України, плідно працювала велика група українських бізнесменів.

Візит був відзначений численними контактами з представниками світових, американських та українських засобів масової інформації. Зокрема, прес-конференція Президента України в Національному прес-клубі США транслювалася в США і на 30 країн світу.

Важливе політичне значення для українсько-американських відносин має підписання Президентом Хартії українсько-американського партнерства, дружби і співробітництва, котра є основою розширення плідних відносин між двома країнами у різних галузях. Значний здобуток візиту полягає у тому, що США продовжують надавати пріоритет підтримці України в її переході до ринкової економіки та інтеграції у світове економічне співтовариство. Ця позиція зафіксована у спільній заяві Президентів. Американська сторона підтвердила свої зобов'язання щодо надання Україні гарантій безпеки у зв'язку з приєднанням до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї шляхом підписання меморандуму про гарантії під час зустрічі на вищому рівні у рамках Наради з безпеки і співробітництва в Європі, яка відбудеться 5—6 грудня в Будапешті. Досягнуто домовленості про тісну співпрацю з метою своєчасного забезпечення реалізації програми конверсії, зокрема визначено найкоротший строк програми з використанням 75 млн доларів, призначених для України на 1995 рік. Також відзначено важливість внеску 14 західних країн та Європейського Союзу в наданні фінансової допомоги Україні, пов'язаної з розукомплектуванням ядерної зброї. Велику увагу було приділено питанням європейської безпеки. Ми погодились поглибити співробітництво зовнішньополітичних відомств двох країн. Президент США прийняв моє запрошення здійснити візит-відповідь до України. Білл Клінтон підтвердив цілковиту підтримку США заходів уряду України щодо здійснення ринкових реформ і готовність підтримати їх реалізацію. Досягнуто домовленості про виділення для України в 1995 фінансовому році додаткової допомоги в сумі 200 млн дол. Підкреслюю, додатково. Американська сторона підтвердила зобов'язання виконувати роль лідера в заохочуванні міжнародної допомоги та здійсненні економічних перетворень в Україні.

Президенти визнали важливим залучення до економіки України капіталів американського приватного сектора шляхом розширення торгівлі та інвестицій, з цього приводу підписано спільну заяву. Враховуючи особливі умови перехідного періоду економіки України, Президент Б. Клінтон повідомив про свій намір провести консультації з Конгресом США щодо відповідного відображення таких обставин у торговельному законодавстві США. Президент також підтвердив підтримку з боку США прагнення України приєднатися до Генеральної угоди з тарифів та торгівлі та Світової організації торгівлі. Відзначена можливість розв'язання енергетичної проблеми України для оздоровлення української економіки, реалізації спільних програм у перебудові та реформуванні енергетичного сектора, поліпшення безпеки ядерних реакторів. Підписано три угоди з ОПІК про виділення нашій державі понад 22 млн доларів. Керівництво компанії «Пепсіко» висловило намір терміново інвестувати в українську економіку 100 млн доларів. Досягнуто також домовленості про розгляд на засіданні ради директорів Світового банку 23 грудня ц.р. питання про надання Україні реабілітаційного пільгового кредиту в сумі 500 млн дол. Наша делегація також плідно працювала там і погодила усі умови.

Узагальнюючи всі перелічені здобутки державного візиту, Л. Кучма відзначив, що започатковано якісно новий етап в розвитку українсько-американських відносин. Відкриваються реальні сприятливі можливості для якісної активізації українсько-американського співробітництва у різних сферах, орієнтації українсько-американських відносин на економічне співробітництво. Враховуючи роль і місце США у світових справах, можна стверджувати, що досягнутий рівень відносин із США відповідає на даному етапі національним інтересам України, сприяє зміцненню її безпеки й міжнародного авторитету.

Далі Президент України відповів на запитання журналістів.

Про владу

Леонід Кучма, привітавши усіх з відновленням конституційного процесу в Україні, зауважив, що не варто займатися з'ясовуванням того, хто має більше влади: Президент чи Голова Верховної Ради. Л. Кучма пообіцяв найближчим часом внести на розгляд Верховної Ради проект закону про владу і висловив переконання: якщо цей закон не буде ухвалено, жодне реформування в суспільстві, жодні радикальні економічні перетворення не відбудуться.

Країни виходили з тяжкої економічної кризи тільки за жорсткої, сильної виконавчої влади.

Якщо парламент не прийме закон про владу, не буде укладено конституційну угоду, Л. Кучма пообіцяв звернутися до Верховної Ради, щоб вона прийняла рішення про референдум, «щоб не сказали, що Президент у країні збирає мільйони підписів. Якщо ми справді всі відповідальні за долю держави, давайте приймемо рішення про референдум. Як народ вирішить, так і буде. Але коли ми посилаємося на народ, то ми теж обдурюємо не тільки себе, а й народ».

Колгоспникам треба роз'яснити, бо це його земля, а він її ніколи не мав. Він буде добре знати, що піде на пенсію, здасть назад в оренду колективному господарству чи продасть землю тому, хто прийде сюди і оброблятиме її, а не тому, хто в місті живе.

Про відносини з Росією

Леонід Кучма нагадав журналістам, що завжди, і в Америці зокрема, наголошував, що Росія — наш великий сусід, нас пов'язує історія й сьогодення. Україна робила все, щоб прискорити процес підписання Угоди про співробітництво й дружбу з Росією. Нині практично знайдено порозуміння з найбільш суттєвих протиріч. Президент України поінформував про свою плідну телефонну розмову з Президентом Росії Борисом Єльциним, про те, що урядова делегація на чолі з Прем'єр-міністром перебуває в Росії. Ми домовились, сказав Леонід Данилович, з Борисом Єльциним, що слід знайти такі рішення, щоб Президентові Росії було спокійно приїжджати до України. А те, що я досі не поїхав до Москви, то це пов'язане з тим Договором, який ми з Росією маємо підписати в Києві. І не треба з цього робити якісь висновки щодо наших стосунків з Росією. А що сили є як у нас, так і в Росії, яким не до вподоби, як-то кажуть, це теж факт, якого не треба доводити.

Леонід Кучма підтвердив інформацію про те, що минулої суботи більш як наполовину зменшено подачу газу з Росії в Україну. Але це, зазначив Президент, не рука Москви, а наслідок бездіяльності наших службових осіб, за що вони мають відповісти. Ситуація склалася так. Більш як два тижні тому з Росії надійшли телеграми про те, що згідно з угодою, підписаною між Росією і Україною, обсяги поставок газу вичерпалися і необхідно укласти новий договір. Але в Україні на ці телеграми не відреагували належно. І тому, сказав Президент, «я вчора терміново знов перетворився на постачальника». Відбулася розмова з урядом Росії, і делегація на чолі з Прем'єром терміново поїхала до Москви. Головне її завдання — узгодити питання про поставку газу і підписати новий договір, а також обумовити довгостроковий договір з Росією.

Л. Кучма висловив також невдоволення тим, як в Україні йде реалізація договору про поставку газу з Туркменистану.

Про Україну в світі

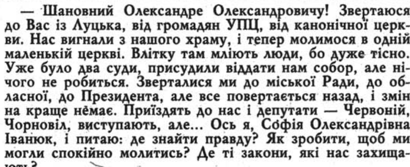
Відповідаючи на запитання про взаємовідносини нашої держави із світовим співтовариством, про інвестиції, кроки щодо роззброєння, а також про ринки, Президент України Л.Кучма відзначив зокрема, що справді світ чекав від України такого важливого кроку, як приєднання до ДНЯЗ, і висловив передбачення, що цей крок України дав Біллу Клінтону підстави звітувати американцям, що однією ядерною державою у світі стало менше і що американці можуть спати спокійно. «А що, нам добре спиться, коли на нашій території є ракети з ядерними боєголовками, до яких ми не маємо жодного відношення, не маємо фахівців, зате маємо боєголовки з простроченим терміном? Я від того погано сплю», — резюмував Президент.

Що ж до того, якою хочуть бачити Україну США, Л.Кучма проілюстрував на прикладі програми інвестицій. Скажімо, «Пепсіко» має намір і надалі вкладати кошти в суднобудування. Ця фірма вже будує танкери на українських верф'ях в Керчі і готова інвестувати суднобудування в Херсоні та Миколаєві. Тож Л.Кучма висловив переконання в тому, що за умови створення доброго клімату для зарубіжних інвестицій приватний капітал піде в Україну, що і США, і все світове співтовариство бажають бачити Україну стабільною державою, а не зоною якихось конфліктів.

На запитання про перспективу приєднання України до блоку НАТО чи Ташкентського пакету Л.Кучма виступив за право кожної країни вступити до того чи іншого блоку, військово-політичного союзу і сказав, що Україна тут не має права накласти вето. Але, заявив Президент, я хотів би, щоб думка України була врахована. Не хочу, щоб Україна стала якимось санітарним кордоном чи бар'єром між Заходом і Сходом. Не думаю, підкреслив він, що коли всі східноєвропейські країни і країни Прибалтики приймуть до НАТО, на це спокійно дивитиметься Росія, бо вона теж має свої стратегічні інтереси. Хто може заборонити Польщі вступати до НАТО? Як я знаю, Борис Єльцин, будучи в Польщі, підтримує це прагнення. А от позаблоковий стан України, зазначив Л.Кучма, я не зовсім розумію.

Втім, викладаючи наміри України підписати меморандум у Будапешті, де 5—6 грудня має відбутися нарада з питань безпеки в Європі, Л.Кучма сказав, що головним її підсумком має стати підписання договору про гарантії безпеки України. А щодо намірів Росії ставити питання на майбутній зустрічі в Будапешті про застереження, з якими Україна ратифікувала Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, Леонід Данилович порадив російським політикам уважніше прочитати постанову Верховної Ради з цього питання: Україна без'ядерна держава. Це записано і в Декларації про державний суверенітет і в документах Лісабонського протоколу. І це головне для підписання угоди в Будапешті.

Торкаючись проблем перебування контингенту миротворчих сил ООН в Югославії, Л.Кучма висловив переконання, що, коли в цьому регіоні не припиняться бомбардування, необхідно буде вирішувати питання щодо виведення українського контингенту. Л.Кучма спростував твердження одного з журналістів, який, посилаючись на джерела з Міністерства оборони України, сказав, що Україна має намір брати участь у військових діях в Нагірному Карабасі. Щодо відносин з країнами СНД, то Президент України висловив сподівання, що із створенням координаційної ради СНД перестане бути аморфною, і будуть реалізовані можливості тісного економічного співробітництва на її просторі.

І ПРО СВОЄ,

Діалог читачів «Голосу України» з Головою Верховної Ради України Олександром Морозом

— Шановний Олександре Олександровичу! Звертаюся до Вас із Луцька, від громадян УПЦ, від канонічної церкви. Нас вигнали з нашого храму, і тепер молимося в одній маленькій церкві. Влітку там мліють люди, бо дуже тісно. Уже було два суди, присудили віддати нам собор, але нічого не робиться. Зверталися ми до міської Ради, до обласної, до Президента, але все повертається назад, і змін на краще нємає. Приїздять до нас і депутати — Червоний, Чорновіл, виступають, але... Ось я, Софія Олександрівна Іванюк, і питаю: де знайти правду? Як зробити, щоб ми могли спокійно молитись? Де ті закони, які нас захищають?

Олександр Мороз: Я вас попрошу ці питання викласти у листі до Верховної Ради. Безперечно, треба шукати вихід з ситуації. Підключимо прокуратуру, — адже мова йде про порушення прав людей.

Через Закон про свободу совісті ми дали змогу користуватися храмами почергово. Але видно, що для нашого суспільства ця норма була передчасною. Сама по собі вона добра, але розрахована на законопослушність та й просто порядність усіх сторін, в тому числі священнослужителів і представників влади. Але часто трапляється: які політичні сили представлені у владі, так і керують. Маємо досить прикладів, коли віра, церква використовується як засіб боротьби за владу. Тут нічого немає від святості, одне фарисейство, внаслідок якого справді віруючі стають заложниками політичних екстремістів.

Скажу особисту думку, бо держава в церковні справи не повинна втручатися. І з боку ієрархів церкви, і просто віруючих різних конфесій треба робити все для порозуміння. Щодо православної церкви в Україні, то, на мій погляд, вона може і повинна об'єднатися. Це сприяло б і консолідації, єдності нашого суспільства, і канонізації церкви. Софіє Олександрівно, будь ласка, пишіть листа, — будемо розбиратися.

— **Спасибі.**

— **Олександре Олександровичу, з вами говорить Леонід Васильович Ткачов, Фастівський район Київщини. Зараз іде приватизація. У сільському господарстві, в промисловості. У них є що приватизувати. А як бути лікарям, учителям?**

Олександр Мороз: Найближчим часом ми у Верховній Раді будемо переглядати закони про приватизацію, удосконалювати їх. Інтереси лікарів та вчителів теж будуть захищені. Але, безперечно, інтереси вчителя, лікаря, інших представників т. зв. «бюджетної сфери» залежать, перш за все, від того, як працює економіка, як функціонує виробництво. Якщо воно прибуткове і поповнює бюджет, то будуть і ваші інтереси захищені не стільки часткою майна, як достойною заробітною платою. Тому тут треба чітко розмежувати: є абстрактна справедливість при приватизації майна, а є справедливість конкретна. Заради неї всім нам треба дбати про зростання ефективності виробництва. Конкретно давайте подивимось, як діятимуть закони, як реалізовуватиметься механізм їх втілення. Ясно одне — справедливість має забезпечуватися обома каналами: і участю в приватизації, і пристойною зарплатою.

— **Хай Вам щастить.**

— Спасибі, щасливо й Вам.

— **Добрий вечір, Олександре Олександровичу! Петро Григорович Конотопець з Чернігівщини, інвалід війни. Такі запитання: чому Верховна Рада відстоює депутатську недоторканність? Адже, за даними преси, більш як 400 колишніх депутатів не зазнали ніякої кари за протизаконні дії. Друге запитання: чому немає контролю за поїздками депутатів за кордон і в свої округи? Підкажіть нашому депутату Анатолію Андрійовичу Дроню, хай частіше буває в окрузі. Далі: чому Ви і Кучма їздите до Америки? Що, у нас люди дурніші за американців? І останнє: коли закінчиться виборча кампанія? Невже не можна зробити Верховну Раду у складі 300 чи 250 чоловік? Це великі витрати, людям все набридло і ніхто не хоче йти на вибори.**

Олександр Мороз: Відповідаю по порядку. 400 депутатів, за свідченнями преси, були замішані у неблаговидних справах і їх не притягли до відповідальності. Йдеться про депутатів всіх рівнів. Треба конкретно дивитися кожну справу, чи була відмова у притягненні винних до відповідальності з боку тієї чи іншої Ради.

Врешті, якщо не було такої згоди на місцях, тоді справа передається до Верховної Ради. Ті подання, які у нас ставилися, як Ви знаєте, вирішувалися, в основному, позитивно.

— **А чому про це в пресі не чутно?**

— Тому, що це були депутати різних рівнів, скажімо, сільської Ради, і в пресі Ви не могли про них прочитати. Це ж не стосується лише Верховної Ради України. А люди думають, що це саме так. Тому виникає ілюзія, ніби депутатами стають злочинці, ніби гірші люди, ніж раніше, прийшли у вищий депутатський корпус і тим зловживають. Ситуація сьогодні така, що поряд з вимогливістю потрібно й захищати депутатів від посягань на їхнє життя, на їхню позицію. Я не раз повертався до цього питання і на Президії Верховної Ради, і в сесійному залі. На мій погляд, треба діяти таким чином: депутат повинен мати право недоторканності і користуватися ним тільки при здійсненні депутатських повноважень. А коли порушує закон, то щоб і закон відносно нього діяв як до всіх громадян. Доручення таке комісіям дано, вони мають знайти точну юридичну формулу. Тоді ми її затвердимо як закон.

Хотів би звернути Вашу увагу і на те, що багато хто згаданою обставиною спекулює, намагаючись подати себе найбільшим патріотом України і одночасно кинути тінь на інших. Мені здається, що самі виборці можуть і мають давати правильну оцінку своєму депутату.

— **Згоден, бо більшість людей захищає депутатів чесних і добросовісних. А от таких нахабних, крикунів, як...**

— Думаю, що прізвищ не треба згадувати. Депутати ж не мені підзвітні, а своїм виборцям. У кожного депутата є своя позиція, своя думка і він працює так, як уміє, як розуміє свій обов'язок. Вашому депутатові я побажання виборців передам.

Відносно поїздок до США чи інших країн. Їздити треба, хоч люди у нас і справді не дурніші. Потрібно налагоджувати контакти з іншими країнами, взаємовигідне співробітництво, найперше в економічній галузі. А для цього необхідно знати одне одного, щоб було довір'я між керівниками держав, політичними силами. Потрібно привести у відповідність з міжнародними нормами наше законодавство, треба приймати конкретні рішення, міжнародні угоди. Скажу більше: за кордоном далеко не всі ще знають, що є така держава — Україна.

Поїздки — це не такі вже й великі витрати, а віддача від них є, і сьогодні, і, головне, буде в перспективі.

Щодо запитання про Верховну Раду. Нині в Україні найбільше знають, як працює Верховна Рада, як ідуть сесійні засідання. А скажіть, чи знаєте Ви, як проходять засідання Кабінету міністрів чи, скажімо, апарату Президента? Ніхто не знає. Бо ніхто не бачить. Я вважаю, що й не потрібно демонструвати в повному обсязі на радіо і телебаченні, як ідуть засідання Верховної Ради. Бо це — своєрідна кухня. Показувати треба не як чистять картоплю, цибулю, а вже готову страву. Тобто прийнятий Закон. Роз'яснювати, для чого він. Хто і яку позицію при цьому відстоював.

Про кількість депутатів у Верховній Раді. Це конституційна норма. Думаю, що до цього питання ми ще повернемося під час розгляду проекту нової Конституції. Сьогодні ж реальність така: пройшов черговий тур виборів, але понад 40 депутатів усе-таки недообрано. Теж проблема. Скажімо, Київ майже не представлений у Верховній Раді.

Та все ж, враховуючи реальність, настрої людей, я буду вносити пропозицію, щоб в тих округах, де тричі проводилися і не відбулися вибори, призупинити виборчий процес на рік. В цілому ж треба буде удосконалювати Закон про вибори з урахуванням того досвіду, який ми набули у виборчій кампанії 1993—1994 років.

— **Успіхів Вам.**

— Спасибі. І Вам усього найкращого.

— **Добрий вечір! Мене звуть Микола Іванович. Я з Києва. Я не раз чув по радіо, що ми стараємося йти до цивілізованих країн. Скажіть, будь ласка, який вибір — соціалістичний чи інший зробила Ваша дружина?**

Олександр Мороз: Я взагалі не люблю вислову про цивілізовані країни. Вважаю, що Україна якраз і є цивілізованою. Освічені люди, які хочуть добра своїй землі, своїй державі, своїм співвітчизникам, намагаються забезпечити демократичний устрій, на демократичних засадах формують владу. В цій владі є люди, які мають різні політичні погляди. Саме в такий спосіб і будується демократія. І в нас вона є. А той, хто каже, що ми йдемо «до цивілізованих країн», здається, ніби щойно виліз із кущів і спитався: де це він є, що це за держава?

Який вибір — соціалістичний чи інший зробила б моя дружина? Вона, мабуть, до мене прислухається. Як і Ваша дружина до Вас. Я б подивився, якою буде сутність нашого майбутнього, відносно якого моя дружина повинна зробити свій вибір, наскільки її сім'я буде захищена, наскільки вона буде економічно незалежною, наскільки її права як людини будуть гарантовані. А як той лад звати — суспільство потім розбереться. А то ми полюбляємо спочатку в дефініції вдаватися, а на ділі що? Чого варті визначення без змісту? Більш як 100 країн світу мають відносини власності, принципи побудови суспільства суто капіталістичні, а добра не бачать, далеко навіть від нас — теперішніх — відстали за рівнем життя. В інших країнах не кажуть, будують вони соціалізм чи капіталізм, а люди там пристойно живуть. Справа не в поняттях, а в суті. Оце основне. А дефініцію давайте залишимо для істориків.

Треба вірити один одному. Думаю, що саме цього нам сьогодні найбільше не вистачає.

— **Два тижні на сесії обговорювали 733-ю Постанову Уряду.**

— Не два ж поспіль, а поверталися до питання, вивчали, змушували і Уряд повертатися. Миколо Івановичу, скажіть, чи з усіма нормами цієї Постанови ви згодні?

— **Ні, не з усіма.**

— Отож. А вона непроста ця постанова. Треба, щоб були узгоджені дії Верховної Ради і виконавчої влади, щоб була захищена людина, щоб створювалися умови для відродження економіки, виробництва. Тому й потрібно уважно вивчати, знаходити кращі варіанти. Легше за все здіймати галас: ви проти підвищення цін — значить ви проти реформ. А саме так ведуть себе деякі політичні спекулянти. Ви їх знаєте.

Хочу ще раз сказати: давайте вірити один одному, на підозрах можна тільки програти. Усім програти.

— **Народ хоче землі, хоче щось робити...**

— А ви в Києві живете?

— **Так, але хочу переїхати до села.**

— Їдьте і будете мати землю. Можливість для цього є. А то у нас землі хочуть побільше ті, хто в Києві живе. А хто працює на землі, дуже критично на все це дивиться. Він знає, що таке земля. Тут треба виходити з тієї реальності, в якій ми живемо сьогодні.

Ви кажете, що ми зупинили 733-ю Постанову. Не зупинили, ми наполягаємо, щоб виконавча влада працювала ефективніше, щоб її кожна дія мала обгрунтування на перспективу. Щоб люди не страждали від непродуманих рішень.

— **Добрий вечір! Це з Барвінково Харківської області. Кочетови. Віра Олексіївна та Іван Петрович. У нас — скарга. У квітні трагічно загинув наш син. Запросив його знайомий до себе, а потім знайшли обгорілий труп. Виїхала на місце оперативна група, прокурор. Вони сказали, що якщо виявиться, що син був п'яний, то справу не порушать. Сусідка, яка жила поблизу, розказує, що там була бійка. Вибігла дівчина, яка кричала, щоб його не вбивали. Кримінальна справа не велася, куди ми тільки не зверталися. Якщо зможете, допоможіть.**

Олександр Мороз: Будь ласка, напишіть про це на моє ім'я. Я дам доручення Міністерству внутрішніх справ і звернуся до Генерального прокурора. Щоб вони повернулися до цієї справи.

— **Спасибі.**

— **Добрий вечір! Фільченко Михайло Васильович, підполковник запасу. Живу в Києві на вул. Тарасівській з 1985 року в комунальній квартирі з сім'єю з 9 чоловік. Це, власне, чотири окремі сім'ї. Мені обіцяли, що капітальний ремонт буде ось-ось, але вже 9 років минуло. Прошу, допоможіть у розселенні мешканців нашої квартири.**

Олександр Мороз: Михайле Васильовичу, я не гарантую, що вирішу Ваше питання. Воно не входить в компетенцію Голови ВР. Хоч звернуся до голови міськради Леоніда Косаківського, попрошу допомоги вирішити Вашу проблему.

— **Добрий вечір! Бондарчук Михайло Миколайович. Сарни Рівненської області. Я власник виграшного квитка автомобільної лотереї, яка розповсюджувалася ще в Союзі. Не можу дізнатися, яка доля цих лотерей.**

Олександр Мороз: Свого часу приймалося рішення Верховною Радою, щоб створити для Запорізького автозаводу умови для збільшення випуску автомобілів. Щоб задовольнити інвалідів, пенсіонерів і розрахуватися з боргами на зразок Вашого. Наскільки ця ситуація наближена до завершення, я не готовий у цю мить відповісти. Але дам доручення уточнити і повідомити Вам.

— **Доброго вечора! Вас турбує Дніпродзержинськ. Півроку тому Верховна Рада прийняла рішення про те, що депутати працюватимуть на постійній основі. Та я підрахував, що приблизно 72 чоловіки і зараз сидять на двох кріслах. Це вирішуватиметься якось чи ні?**

Олександр Мороз: Навіть більш як 72 чоловіки. І це питання вирішуватиметься. Щоб депутати працювали на постійній основі, треба багато чого підготувати. Насамперед, слід дати можливість жити в Києві. Бо умови проживання в готелі, коли людина працює постійно, складні. І ще треба працевлаштувати членів сім'ї, улаштувати дітей до школи. А умови роботи? А приміщення, телефони тощо? Ми це завдання розв'язуємо, і воно, сподіваюсь, буде розв'язано.

Проблема ще й у тому, що Конституція такої форми роботи не передбачає. Багато хто з депутатів тому й посилається на Конституцію. Є ще одна обставина. Цілий ряд керівників виробничих колективів вважають, що вони не повинні працювати у Верховній Раді на постійній основі. Бо не хочуть втрачати зв'язків з підприємством, втрачати свій професіоналізм.

Ідеться, гадаю, передусім про те, щоб люди не були задіяні одночасно у вищих ешелонах виконавчої влади та у Верховній Раді. Такого переплетення влад не можна допускати. Та в принципі наступну Верховну Раду ми маємо формувати тільки на професійній основі.

— **Та чи вирішуватиме це нинішня Верховна Рада?**

— Безперечно. І більшість депутатів уже нинішнього скликання працює на професійній основі.

— **Доброго вечора! Дніпродзержинськ. Чуйко Володимир Петрович. У законі про статус чорнобильців написано, що податки з чорнобильців не беруть. Але коли дали повноваження Кучмі, ще прем'єрові, то він зробив нам лише 10 мінімальних зарплат, що їх не обкладають податками. Чи розглядатиметься це питання?**

Олександр Мороз: Ми переглядаємо систему оподаткування. І, якщо ви помітили, позаминулої п'ятниці, коли слухався проект Закону, депутати відправили його на доопрацювання. Бо він вступав у суперечність з іншими законами, зокрема з чорнобильським. Як ви помітили, голова Комісії Володимир Яценко з цього приводу кілька разів виступав перед мікрофоном, наполягаючи не приймати проект навіть у першому читанні. Це ще одне підтвердження того, що депутати стурбовані недостатньою дієвістю прийнятих законів, бо держава повинна забезпечити реалізацію всіх норм, ними передбачених. Декретом чи Указом виконавчої влади закони не повинні відмінятися.

— **Хотів би запитати і про ціни на енергоносії.**

— Контроль за цінами на енергоносії в Україні надзвичайно потрібен. Але справа в тому, що це нам непросто зробити. Енергоносії до нас ідуть через комерційні структури, в основному з Росії, а там вони теж не контролюються. Таким чином, ціна на них складається, в основному, за кордоном. Проте є варіанти. Треба принаймні забезпечувати контроль за цінами при постачанні енергоносіїв хоча б для окремих галузей. Наприклад, для агропромислового комплексу. Роботу таку ведемо. Якщо вдасться підпорядкувати, скажімо, Херсонський нафтопереробний завод під потреби постачання нафтопродуктів для села, тоді зможемо впливати на ціни, взагалі на економічну ситуацію. Що ж до видобутку вугілля, то давно був прихильником того, що цю галузь ми повинні дотувати, а не звільняти ціни. Зарплата шахтаря має бути висо-

І ПРО ДЕРЖАВНЕ

кою. Але вона — не підстава для відпускання цін, бо тоді знову розкрутиться спіраль інфляції.

— Всього вам доброго.

— І вам теж.

— Здрастуйте, це — Ребров Анатолій Миколайович. Біла Церква. Відбувається приватизація, і одна група людей приватизує, а ми, прості, залишаємося збоку...

Олександр Мороз: А ви як думаєте, яким шляхом треба йти?

— Щоб усі мали однакову можливість.

— Ви працюєте? Ваше підприємство приватизується чи ні?

— Працюю в сфері обслуговування. І приватизація нам не світить.

— Дуже важливо забезпечити справедливу приватизацію. І щоб вона підвищила ефективність виробництва. Якщо цього не буде, то тоді немає сенсу в самій приватизації. Цей процес не йде такими темпами, як ви думаєте. Згоден з вами, що зловживань немало в цій справі. Через те й створили у Верховній Раді контрольну комісію з питань приватизації. Вона провела вже чимало перевірок, отримано результати, деякі матеріали передані для перегляду і перевірки законності приватизації. З іншого боку, треба удосконалювати законодавство. Цим ми займемось найближчим часом у Верховній Раді. Приватизація буде продовжуватися, але вона повинна мати і темпи, і таку законодавчу основу, щоб забезпечувалася справедливість для чесних людей.

— Ще одне запитання. Про медицину. Якою вона мислиться?

— Медицина повинна бути в Україні державною ще тривалий час. Сьогодні, під час жахливого дефіциту ліків, в умовах низького життєвого рівня це особливо актуально.

Якщо ми почнемо ділити медицину, особливо фармацію, люди взагалі залишаться без медичних препаратів і без медичної допомоги. Медичне обслуговування створювалося за рахунок бюджету, за кошти народу, і воно повинно задовольняти потреби працюючої людини.

— Спасибі.

— Добривечір! Мене звати Володимир Іванович Чуйко. У мене до Вас два запитання. У нас збільшилася зарплата більш як удвічі. Чому ж не збільшилися розміри адміністративних штрафів за адміністративні правопорушення? Припустимо, вчинено дрібне хуліганство. Порушник при цьому платить у суді близько 30 тисяч. Хіба це гроші? А мита в судах взагалі сміховинні. Нині у справах непозовного провадження громадяни платять мито 3 тисячі карбованців. Під час розірвання шлюбу — 9 тисяч карбованців.

Олександр Мороз: Володимире Івановичу, ви маєте рацію. Завтра ж переговорю з ким треба. Корективи слід внести особливо в розмір адміністративних штрафів. Адже це також поповнення коштів для державних потреб. Щодо мита у суді тощо — це все треба переглядати, все має відповідати ціновій політиці та заробітній платі. Дякую за підказку.

— Чому б не вирішити питання в процентному відношенні? Чому підприємець платить 3 тисячі і стільки ж само — пенсіонер?

— Ви маєте рацію, очевидно, слід оцінювати ще суму позову або результат, який можна отримати під час його розв'язання. Гадаю, навіть на сесії ми повернемося до цього питання. Дякую.

— Доброго вечора! Ірина Володимирівна Пастенко, інвалід першої групи після трудового каліцтва. У мене таке запитання. До мене в 1976 році міліція незаконно вселила людину, а мене виселила. В результаті за мій протест і заперечення привели мене до міліції, погрожували притягти до матеріальної відповідальності. Потім мені вдалося піднятися на захист громадськість. Було створено комісію, працівників міліції покарали. Та квартиру і майно повернути не вдалося. Лише через чотири роки вийшов указ про відшкодування збитків особам, які постраждали внаслідок неправомірних дій органів суду та прокуратури.

Олександр Мороз: Ірино Володимирівно, ви в якому місті проживаєте?

— У Харкові.

— Напишіть детальніше про свою справу. Що і як трапилося. Я доручу розібратися. Зі слів важко судити.

— Гаразд.

— Олександре Олександровичу, це Казлірчук Віктор Людвигович із Кузнецовська. Ви у нас були на зустрічі, пам'ятаєте? Я дивлюся засідання Верховної Ради і думаю, що всі перед законом повинні бути рівними, від прибиральниці до Президента — тоді у нас порядок буде. А то виходить, як один у фільмі говорив, що закони тільки для бідних. Ось при нашій скруті будують величезні хороми. І не тільки в Києві, а скрізь. А в інших на харчі немає. Я не за те, щоб не будували, хай будують. Але тільки за чесно зароблене. Ви згодні зі мною?

Олександр Мороз: Згоден повністю. Якщо ми будемо всі однаково поважати закони, то всім буде добре.

— Ви правильно говорите. Я на вашому боці.

— Спасибі.

— Олександре Олександровичу! Запитання одного з інвалідів війни. До кого тільки ми не зверталися, щоб поставити телефон, і все марно. Це з Бортничів, вул. Коцюбинського, 27. Мене звати Любов Василівна.

Олександр Мороз: Любов Василівно, я звернуся до Міністерства зв'язку, хоч знаю, що у Бортничах надзвичайно важко з телефонами. Якщо там є якась можливість і дійсно йдеться про інваліда, сподіваюсь, вдасться допомогти.

— Спасибі.

— Здрастуйте! Я — Ільницька Віта Северинівна з Херсона. Як ви ставитесь до дій наших міських властей? Уже другий тиждень вимикають за графіком світло. Зранку дві години і ввечері. І ось тепер телефоную вам при свічці.

Олександр Мороз: Звісно, погано, що ж тут доброго? Та гадаю, міські власті мають на те підстави, бо коли не робити сьогодні планового вимкнення енергомереж, у тому числі в комунальній сфері, порушиться енергосистема не тільки у вашому місті. Роблять так не лише в Херсоні, а по всій Україні. Розумію, незручності великі. Та не вистачає вугілля, газу для електростанцій. Усім разом працювати треба — виходити з біди.

— Я вчитель інформатики. Вранці вимикають світло, і я з дітьми без роботи. Машини також не працюють.

— Згоден, незручності великі. Мабуть, коли такі планові вимкнення, треба робити заміни в розкладі занять, щоб це не відбилося на навчанні дітей. Вести в ці години інші предмети, що не вимагають роботи з технікою. Наші співробітники зв'яжуться з головами обласної, міської Рад, уточнять ситуацію.

— Дякую.

— Добрий вечір! Телефонує Руденко Наум Михайлович з Києва. Інвалід війни. Що мені робити без протеза, який не можна замовити на Київському протезному заводі, бо у них немає сировини?

Олександр Мороз: Давайте вашу адресу, я зв'яжусь із Міністерством соціального забезпечення, попрошу допомогти.

— Дякую. Всього вам найкращого.

— Іваницький з Києва. Добрий вечір! Олександре Олександровичу, коли існував Радянський Союз, солдати після строкової служби мали пільги при вступі до вузів. А зараз їх нема. А треба. Тоді хлопці з більшим бажанням йтимуть до війська.

Олександр Мороз: Правильно. Якщо солдат добросовісно служив, він повинен мати перевагу перед іншими молодими людьми. Думаю, повинно бути внесено відповідне уточнення. Підтримуватиму вашу позицію, вона цілком слушна. Спасибі.

— Олександре Олександровичу! Доброго вечора! Мене звати Юрій Всеволодович. З Києва. Газета «Голос України» має гасло «Влада — Радам». Наскільки зміст і форма газети відповідають цьому гаслу?

Олександр Мороз: Вважаю, що зміст не завжди відповідає гаслу. Газета намагається бути кращою. Не завжди і не в кожному номері це вдається. Але позиція окремих авторів і позиція газети — різні речі. Це також слід враховувати. Я зараз розмовляю з вами з редакції. Після «гарячого» телефону зустрінуся з колективом, поговоримо про проблеми, про зміст газети. Гадаю, вашу думку також ураховуватимуть, я на неї також посилатимуся.

— Я з Донбасу. Афендіков Микола Костянтинович. Запитання про здавачів м'яса. Маю на увазі тих, хто здавав до 1991 року. В старій Верховній Раді порушували питання про те, щоб ті, хто виконав усі умови, але не отримав автомобіля, — могли його отримати. Та все заглухло. Ви порушуватимете це питання чи ні?

Олександр Мороз: Чесно кажучи, руки ще не доходили. Тут ідеться про контроль за виконанням колишньої постанови Верховної Ради попереднього скликання. Буквально завтра уточню в Кабінеті міністрів і Укоопспілці стан проблеми.

— Доброго вечора! Клинківський Анатолій Ілліч. Київ. Я — з останнього воєнного призову в армію. Запитання від імені нашої організації у Московському районі. Коли буде розв'язано питання про визнання учасниками бойових дій солдатів останнього воєнного призову 1944—1945 рр.?

Олександр Мороз: У принципі позитивне рішення вже є. В Законі про статус ветеранів це питання розв'язано, але я боюсь бути тут неточним у деталях. Треба вияснити їх, щоб підтримати вас. Юнаки того часу перенесли великий тягар. Це — факт.

— Дякую

— Добрий вечір! Це — Тернопіль. Кожелєтов Микола Васильович. Я звертаюся до вас з приводу своїх онуків, яких місцеві власті відправили до Америки. З січня 1992 року вони там, і невідомо, коли повернуться. Мої діти ніколи не були в інтернаті, весь час були зі мною. Я звертався до усіх органів, всюди писав, але відповіді ніякої.

Олександр Мороз: Надішліть листа на адресу Верховної Ради. Його буде розглядати голова Комісії з прав людини Володимир Григорович Буткевич. Подивимося, що це за ситуація. Перевіримо, де онуки зараз, словом, спробуємо з'ясувати всі обставини і допомогти. Це ж наші діти, діти України, вони повинні бути на Батьківщині. Постараємося вирішити цю справу, хоч вона, знаю, дуже складна. Не випадково ми тричі поверталися до неї, вносячи поправки в норми, що стосуються усиновлення дітей. Дали доручення Генеральній прокуратурі, Міністерству закордонних справ. У вашому випадку, схоже, Ви мали справу з шахраями, злочинцями. Іншого визначення не знаходжу. На жаль, випадків, подібних вашому, в Україні є кілька сот.

— Здрастуйте, я — Кузнєцова Валентина Іванівна. З Києва. Скажіть, чому зараз не визнають посвідчення ветеранів праці?

Олександр Мороз: Свого часу я також отримав таке посвідчення. Зараз воно не дає жодних переваг, хоча... Гадаю, варто до цього повернутися, коли країна стане багатшою.

— Ще запитання. Скажіть, будь ласка, чи є закон, що забороняє тримати машини у дворах? Ми живемо на другому поверсі й дихати зовсім нічим. Приватні машини стоять у нас у два ряди. І заправляють, і миють їх тут-таки. Жах якийсь.

— Є санітарні норми, що визначають, на якій відстані має стояти машина від будинку, є інші обмеження.

— Куди треба звертатися?

— До дільничного чи у відділ Державтоінспекції. Там повинні допомогти.

— Не допомагають.

— Тоді у міськраду. Це приватне, хоча, безумовно, важливе питання.

— Олександре Олександровичу! Полтава вас вітає. Ріпка Людмила Гаврилівна. Ось таке запитання. Будинок із п'яти кімнат зносять. Племінниця живе у ньому одна. Чи має вона право вимагати рівноцінної заміни, щоб їй побудували аналогічний? Тому, що її батько, інвалід Вітчизняної війни, збудував цей дім, хотів залишити дитині нерухому власність, а зараз отаке сталося.

Олександр Мороз: Законодавством не передбачено спорудження такого ж будинку. Воно передбачає відповідну компенсацію, тобто надання житла для громадян.

— Замість п'яти кімнат надати одну — це ж натуральний розбій!

— Давайте зробимо так. Ви все детально опишіть, зверніться до голови облради Миколи Залудяка з відповідним запитанням. Я з ним теж переговорю.

— Маркіна я, Марія Микитівна. По-перше, бажаю Вам доброго здоров'я і сил і надалі так виважено вести засідання Верховної Ради. Чи не здається Вам, що народні депутати мають занадто багато пільг, вони фактично не знають, як живе проста людина, бо ситий голодного не розуміє. Думаю, що коли б вони так жили, як ми, то могли б вплинути на наш уряд, щоб наші магазини мали щось на прилавках. У нашому районному центрі Володимирі-Волинському немає ні мила в магазинах, нічого, усе можна купити тільки на ринках.

Олександр Мороз: Хочу подякувати за теплі слова. І пояснити: у депутатів не так багато пільг, як пишуть деякі газети. Народний обранець як пільгу має право безплатного проїзду у транспорті. Заробітна плата народного депутата така, як у старшого офіцера міліції чи армії. Депутат живе, як правило, у готелі. А це — не мед, повірте. Ще й багато часу проводить «на колесах». А ми ж іще хочемо, щоб на нього навіть зовні рівнялися люди, щоб він гідно представляв державу і в зарубіжних контактах. Вимога до нього може бути тільки одна — добросовісно працювати. Хто у вас депутат?

— У нас депутат Скіпальський.

— Ну, подивіться, які він має пільги? По суті — жодних. На його генеральській посаді йому б легше було без депутатських турбот. На засідання він ходить регулярно, участь в обговореннях бере, працює серйозно. Вас турбує взагалі ситуація в парламенті? Тут ви праві. Які у нас люди, такі й депутати. Я думаю, що вони не гірші, ніж десь за кордоном. Давайте все-таки будемо терпимішими до народних депутатів. Згода?

— Згода. Дякую вам за розмову

— Добрий вечір. Демченко Семен Мусійович. Чернігівська область. Інвалід війни. Оце у «Голосі України» надруковано про генералів, які вони дачі будують. Хіба ви не бачите того?

Олександр Мороз: Таких генералів по всій Україні багато. І не тільки генералів. Треба порядок наводити, треба, щоб кожна людина декларувала свої доходи, щоб було видно, хто за що будує. Не треба закривати очі на це і не треба думати, що то буде нецивілізована держава, якщо заглядатимемо в кишеню людині. У всьому світі громадяни декларують свої доходи і платять податки. Отож, відстоюю такий принцип — кожен повинен обнародувати свої доходи і тоді хай будує хоч і хмарочоси за свої кошти, якщо вони чесно зароблені. Зараз просто багато крадуть. Це — біда наша і її треба обов'язково подолати.

* * *

Ми опустили деякі деталі в цих діалогах. Взаємні привітання, побажання Голові Верховної Ради України успішної роботи. Їх було багато, ледь не у кожному діалозі. Скоротили у газеті й місця, коли йшлося про домашні адреси наших читачів, щоб узяти справу на контроль і т.д. Це залишилося у робочих записниках Голови ВР. Опустили і кілька запитань зовсім незначних, які треба ставити у ЖЕКу.

Після діалогів із читачами відбулася зустріч Олександра Мороза з колективом газети. Розмова йшла, природно, і про речі, що турбують громадян України. Голова Верховної Ради погодився, щоб «гарячий» телефон влаштовувати регулярно.

Олег ТАРАНОВ, член Президії Верховної Ради України, голова Комісії з питань економічної політики та управління народним господарством

АКЦЕНТИ ПРИВАТИЗАЦІЇ

ПРИВАТИЗАЦІЯ й корпоратизація державних підприємств мають забезпечувати появу реально зацікавленого у належній йому власності господаря — трудового колективу, сім'ї, групи приватних власників чи держави. Тут закладають у поєднанні з демонополізацією виробництва умови для виникнення конкуренції — рушійної сили економічного розвитку суспільства.

Приватизовані підприємства мають стати об'єктом реальних недержавних інвестицій, й іноземних включно. Цей процес іде в усіх країнах колишнього соцтабору. Можна сперечатися про темпи та обсяги приватизації, але не можна заперечувати її необхідності з огляду на те, що держава зараз не в змозі забезпечити гідні умови життя для своїх громадян, не кажучи вже про ефективність управління чи дільну допомогу державним підприємствам.

В Україні з об'єктивних та суб'єктивних причин приватизація йде важко й болюче. Під час її проведення порушувалися проголошені принципи: гласність, рівність прав усіх громадян України на частину державного майна. Органи державного управління часто виступали як статисти, не відстоюючи інтересів ні самої держави, ні її громадян. Вони практично не цікавилися долею приватизованого об'єкта у післяприватизаційний період, не оцінювали економічну ефективність діяльності підприємств, не контролювали дотримання договірних зобов'язань і не надавали реальної підтримки на початковому, найскладнішому етапі цієї діяльності.

Вважаю: не виправивши недоліки механізму приватизації, ми не отримаємо довіри громадян, не зможемо досягти їх активної участі в приватизації і не створимо того середнього класу, на який і спирається розвиток виробництва і процвітання країн в усьому світі.

Короткочасне припинення процесу приватизації задля коригування не страшне. Аналогічну тимчасову зупинку в процесі приватизації, бажаючи розібратися в тому, що відбувається, робили й у Чехії. В усіх посткомуністичних країнах законодавчу й нормативну базу забезпечення приватизації постійно вдосконалюють.

Незважаючи на тимчасове припинення укладання договорів купівлі-продажу державних цілісних майнових комплексів, в Україні триває робота з корпоратизації, укладання договорів оренди без викупу, що також є переходом від державної форми підприємств до недержавної.

Але небезпечно, якщо тимчасове припинення приватизації затягнеться. Небезпека полягає передовсім у тому, що без приватизації неможливе реальне реформування економічних відносин. Трудові колективи втратять певні стимули та перспективи, котрі ще тримають працівників на підприємствах. Тривала перерва поставить в нерівні умови громадян, котрі не використали приватизаційні сертифікати, з тими, хто вже придбав за них акції приватизованих підприємств. Можуть постраждати й ті громадяни, хто віддав свої сертифікати до інвестиційних компаній та фондів, довірчих товариств і очікують дивіденди. Їхні фінансові партнери просто не зможуть виконати зобов'язань, що ще більше підірве довіру громадян до держави і до створюваних ринкових інститутів.

Під впливом думки, що приватизацію зупинено надовго, зараз посилився процес позаприватизаційного відчуження устаткування підприємств (верстатів, автомобілів, нерухомого майна), що, природно, не поєднується ні з інтересами держави, ні з інтересами дрібних інвесторів. Проблема загострить з настанням терміну погашення векселів, коли підприємства, незалежно від форм власності, будуть зобов'язані погасити свої старі фінансові зобов'язання наявним у них майном, тобто основними й оборотними фондами, шляхом їх продажу за борги тощо.

У цьому зв'язку ми вважаємо за необхідне негайно розпочати розгляд і прийняти підготовлені комісією спільно з Кабінетом міністрів та Фондом державного майна зміни до чинного законодавства з приватизації та інші нормативні документи.

Підготовано списки підприємств, що не підлягають приватизації, зміни до Законів про оренду та приватизацію, зміни до нормативної та методичної бази приватизації, розроблявть механізм всеукраїнської (масової) підписки на акції приватизованих підприємств, орієнтований не лише на первинне розміщення акцій, а й на організацію цивілізованого фондового ринку в Україні.

Список підприємств, що не підлягають приватизації, вже тричі пропонували на розгляд Верховної Ради.

До нього входять підприємства, що мають загальнодержавне значення, приватизація яких на цьому етапі розвитку України неприпустима. Це передовсім підприємства магістрального транспорту, паливно-енергетичного комплексу, підприємства, що випускають військову продукцію і продукцію підвищеної небезпечності, базові наукові заклади, провідні галузеві проектні інститути, які треба підтримувати, тощо.

Під час формування списку окремі міністерства та директори підприємств, використовуючи лобі, намагалися в обхід Кабінету міністрів внести до списків без обгрунтування об'єкти, котрі не мають навіть регіонального, не кажучи вже про загальнодержавне, важливого економічного значення, або з порушенням чинного законодавства. У первинному списку та подальших доповненнях були й орендні підприємства, що уклали договір з викупом, корпоратизовані, що входять до планів корпоратизації, і навіть приватизовані об'єкти.

Галузеві міністерства та відомства чудово розуміють, що допомогти реально «своїм» підприємствам вони не в змозі, але без них вони не зможуть довести потребу власного існування. Перебудуватися з адміністративних на економічні методи управління вони поки що також не можуть. Ряд директорів підприємств побоюється втратити свої робочі місця. В приватизованих підприємствах акціонери можуть переобрати керівника, котрий призвів до краху. А уклавши контракт з міністерством, такі директори можуть не надто тривожитися про своє місце та піклуватися долею підприємства. Стало за правило, коли на підприємствах, що працюють по два—три дні на тиждень, де працівники отримують фактично держдопомогу, керівники забезпечують собі з допомогою міністерств та відомств і пристойні ставки, і можливість поїздок в закордонні ділові відрядження, від яких немає результатів. І практично директори державних підприємств за результати своєї діяльності ні перед ким не відповідальні.

Список неприватизовуваних підприємств когось лякає своїми розмірами, а хтось вважає його занадто малим. Та не кількість об'єктів визначає його значення, а їх якість. Окрім того, слід зважати, що список залишається «відкритим». І під час ухвалення програми приватизації Верховною Радою до нього можуть вносити корективи залежно від ситуації.

Прийняття списку фактично означає зняття мораторію на приватизацію. І тому перетворилося з економічного на політичне питання. Ряд депутатів і політичних груп, відстоюючи свої, суто політичні, цілі, турбуються про те, який вигляд мають біля мікрофонів, чи помітять їх ущипливі висловлювання прибічники й політичні соратники. Бажаючи справити відповідне враження, вони віддають під заставу економічні інтереси держави й прийдешнє виборців. Є група депутатів, котра свідомо не приймає приватизацію, бо вона суперечить їхнім політичним цілям. Тому вже не один раз ухвалення списку чи відсували, чи повертали на доробку під різними приводами без справді серйозного обгрунтування. Затягування і зволікання з прийняттям списку призводять до того, що фахівці, котрі мають досвід приватизаційної роботи, починають перекваліфіковуватися і шукати собі нові сфери діяльності. Зруйнувати власну структуру приватизаційних органів легко, а відтворити її буде складно.

БАГАТО суперечок останнім часом спричинено й підготовкою змін до Закону про оренду. Висловлюють звинувачення, що цей закон намагається здешевити оренду та орендні колективи. Оренда цілісних майнових комплексів з правом викупу справді стала одним із суперечливих питань приватизації. Це сталося через недосконалість самого закону, котрий окрім оренди став регламентувати і процес приватизації.

Цей закон має регулювати стосунки між орендодавачем — державою, і орендарем з приводу тимчасового платного користування державною власністю, а всі питання приватизації державного майна треба розв'язувати відповідно до законодавчих актів з приватизації.

А за чинним законом держава практично не має жодних прав. Організація орендарів має незаперечне право взяти державне майно в оренду, практично тільки поставивши державу до відома, жодних відмов бути не може: держава не може сама здати майно в оренду, не може обирати орендаря. У разі завдання збитків державному майну орендар фактично не несе правової та фінансової відповідальності, бо договір укладає організація орендарів, котра не має статутного фонду. Сама організація орендарів не може укладати господоговір, окрім договору оренди. Тому з'являється ще одна юридична особа — орендне підприємство, яке й здійснює господарську діяльність з використанням держмайна, не укладаючи самого договору оренди. У Законі є й інші некоректні положення. Запропоновані зміни не ліквідують оренду державних підприємств та їх майна, а роблять її справжньою орендою. Вважаю, що оренда має розвиватися і мати права як форма господарювання нарівні з іншими. Вона виступає як проміжний ступінь підготовки трудового колективу до роботи на приватизованому підприємстві й довела свою ефективність.

А чинний Закон про оренду дає право орендарям на викуп державного майна без конкуренції. До чого це призвело на практиці? За законодавством громадяни України мають рівні права на придбання державного майна на приватизаційні майнові сертифікати, при цьому трудові колективи підприємств мають додаткову пільгу на придбання державного майна поза конкурсом на суму, що відповідає половині вартості приватизаційного сертифіката. Під час оренди з викупом орендар, окрім цих пільг, має зараз можливість незалежно від того, як він працював і що заробив, експлуатуючи державне майно, викупити за гроші все підприємство. Тобто частину майна, котра призначалася для сертифікатного продажу громадянам України, продають орендарям, що утискає права інших громадян.

Практика показала, що першими пішли на оренду й викуп за договором оренди найрентабельніші підприємства, а також магазини, універмаги, готелі, ресторани, сфера обслуговування, що працюють з готівкою. Ці об'єкти, по суті найпривабливіші, практично виведено зі сфери сертифікатної приватизації, що ще раз підтверджує порушення принципів справедливості у розподілі державної власності.

Треба зазначити, що організація орендарів — це не є трудовий колектив: для її створення досить було об'єднатися половині його членів. Таке положення призводило до того, що й члени трудового колективу були утиснуті в правах у відношенні до членів організації орендарів. Оренда та організація орендарів були подекуди ширмою, що прикривала фактично викуп держпідприємства вузькою групою працівників, котрі підживлювалися фінансовими структурами. Порушення принципів рівних умов під час отримання частки державного майна не може не спричиняти обурення.

Про це мають пам'ятати політичні діячі, котрі проголошують принципи рівності всіх громадян у приватизації, на словах обстоюють соціальну справедливість, а на ділі, закликаючи до приватизації передовсім через оренду з викупом, відстоюють інтереси невеликої групи впливових осіб.

Трудові колективи, що перебувають на оренді, не мають боятися утиску своїх прав. За ними залишається майно, придбане за час роботи на оренді. Крім того, у законодавстві, що регулює приватизацію, саме трудовому колективові надано істотні пільги та переваги. І коли орендарі в момент прийняття рішення про приватизацію підприємства справді представлятимуть інтереси всього трудового колективу, то, переконаний, що саме вони стануть власниками орендованого майна.

СПІЛЬНА робота комісії, Кабінету міністрів і Фонду державного майна дала змогу підготувати об'ємний пакет пропозицій щодо зміни законодавства, що регулює велику й малу приватизацію. Ухвалення їх дасть змогу практично ліквідувати виявлені недоліки чинного законодавства.

Під час розроблення збережено те краще, що діяло на попередньому етапі в законодавстві і практиці здійснення приватизації, а також привнесені нова ідеологія і нова концепція приватизації.

Проаналізувавши досвід приватизації в Україні та інших країнах, ми дійшли думки: слід прийняти рішення про те, щоб під час проведення великої приватизації великі й середні підприємства перетворювалися на відкриті акціонерні товариства.

Така організаційно-правова форма дасть змогу гнучко здійснювати санацію підприємств, налагоджувати плідне співробітництво з партнерами, зарубіжними включно, залучати інвестиції, нарешті дасть реальну можливість провести структурні зміни в економіці. На даному перехідному етапі доцільно здійснювати приватизацію передовсім за рахунок приватизаційних майнових сертифікатів, залишаючи певну частину акцій підприємств у власності держави.

При цьому всі акції відкритих акціонерних товариств, що підлягають приватизації, в яких майно може бути приватизоване трудовим колективом з використанням наданих йому пільг, реалізують лише за сертифікати й через пільговий (в розмірі вартості половини сертифікату) продаж за грошові кошти.

Для тих підприємств, де майно значно перевищує сумарну вартість сертифікатів членів трудового колективу, пропоновано схему продажу, за якої не менш як 70 відсотків акцій продають за сертифікати. На першому етапі — це продаж акцій працівникам підприємства за номіналом із збереженням наявних пільг. На другому етапі акції продаватимуться громадянам України на всеукраїнських приватизаційних аукціонах лише за приватизаційні майнові сертифікати.

Залишений у власності держави пакет акцій має бути запропонований для продажу на «компенсаційних» аукціонах громадянам, котрі мають знецінені через інфляцію вклади та цінні папери. Тобто з'явиться можливість віддати громадянам борг держави та зміцнити довіру до неї. Частину акцій приватизованих підприємств може бути запропоновано для продажу на інвестиційні торги.

ОСОБЛИВУ увагу слід приділити підприємствам- монополістам і найбільшим підприємствам базових галузей. Тут визначатимуть контрольний пакет акцій, що має залишатися у власності держави, а решту акцій реалізовуватимуть у вищевказаному порядку громадянам за приватизаційні сертифікати.

На мій погляд, новий механізм приватизації дасть змогу закласти засади поєднання інтересів громадян, трудових колективів, бо кожний із співвласників, відстоюючи власні інтереси, буде змушений зважати на думки інших сторін і спільно прагнути підвищення ефективності власних вкладів, тобто підвищення ефективності виробництва. Окрім того, у держави, як у партнера, залишається можливість певною мірою контролювати діяльність підприємств та впливати на них.

Вкладаючи кошти в розвиток перспективних для України програм, державні органи управління будуть прямо зацікавлені в ефективному вкладанні цих коштів. Такий самий контроль провадитиметься і з боку інших акціонерів, також зацікавлених у результатах використання цих коштів.

Чіткішим буде й контроль з боку дрібних інвесторів. Їх майнові права буде захищено, бо органи державного управління зможуть впливати на діяльність акціонерних товариств «зсередини», будучи їхніми акціонерами.

Ще одним позитивним наслідком має стати і поштовх до розвитку фондового ринку в країні, бо з'явиться власне об'єкт продажу на цьому ринку — акції акціонерних товариств.

Здійснення основної приватизації за приватизаційні сертифікати дасть змогу забезпечити більш справедливий принцип розподілу державної власності між громадянами. Викуп акцій за гроші на першому етапі практично не передбачено. Тому неможливі й зловживання під час приватизації, залучення нелегально отриманих коштів, скупівля українського майна іноземцями за безцінь. Не мають грунту й твердження про мізерну вартість сертифіката. Адже сертифікат — не гроші, а частка громадянина у приватизованому держмайні.

Продаж акцій приватизовуваних підприємств має здійснюватися в спеціальних центрах з проведення сертифікатних аукціонів, що мають телекомунікаційний зв'язок і дають змогу на всій території України продавати за сертифікати акції підприємств, забезпечивши в такий спосіб рівні можливості для жителів і великих міст, і сіл, контроль за перебігом приватизації.

Ми хочемо створити єдину централізовану систему розподілу акцій. Щоб киянин, приміром, мав можливість, коли він того забажає, придбати акції заводу в Одесі, а одесит — у Закарпатті тощо.

Для управління частинами (паями, акціями), котрі належать державі, доцільно створити державний орган з регіональними відділеннями. Створення такого органу дасть змогу зосередити в його руках функції управління держмайном в господарських товариствах змішаної форми власності, відстеживши в них інтереси держави. Бо галузеві міністерства, як показала практика, з цим не справляються.

Хочу наголосити, що приватизація — лише одна з умов успішного реформування економіки. Без вільної конкуренції, покращання економічних умов діяльності підприємств будь-якої форми власності, вдосконалення оподаткування, лібералізації зовнішньоекономічної діяльності та інших чинників приватизація не забезпечить виходу з кризи, покращання фінансового стану підприємств і піднесення економіки України.

НЕ ПОСПІШАТИ ІЗ ЗЕМЛЕЮ НА ТОРГ

Приватна власність на землю в Україні задекларована. Проте дискусії про шляхи приватизації та доцільність такого кроку точаться й досі. Останнє слово, безперечно, за законотворцями. Саме їм належить, зваживши всі «за» і «проти», прийняти остаточне рішення. Пропонуємо думку народного депутата України, голови парламентської групи «Аграрники України» Сергія Довганя.

Ніколи не вважав приватизацію головним чинником реформ. Земельне питання у цьому ракурсі мені бачиться багато складнішим, аніж його можна уявити, залежним від багатьох умов — економічних, соціальних, психологічних, якщо хочете.

Сьогодні ми (поки що теоретично) намагаємося в'їхати до світлого ринкового майбутнього на шкапі. «Відродімо власника землі» — чудове гасло. Та чи здатний учорашній колгоспник, забравши свою частку землі, належний йому пай, налагодити ефективне виробництво? Без коштів, без техніки, без посівного матеріалу... Промовисто проти такої форми господарювання проголосували селяни вже сьогодні: фермерами стали одиниці, а тепер і серед них не всі почуваються нівроку. Очевидно, майбутнє — за колективними сільськогосподарськими підприємствами, лише вони здатні «вивезти» наш АПК. Даремно ми намагаємося зруйнувати те, що будували десятиріччями.

Час експериментів минув, і нам слід це усвідомити. Земля — не розкіш, а засіб виробництва. Тому треба не торгівлю нею запроваджувати, а створити сприятливі умови для тих, хто на тій землі працює. От зараз ми зазираємо у вічі іноземцям: «Прийдіть і навчіть нас», ще й руку простягаємо. А в 1990 році, мушу нагадати, наше «колгоспне» сільське господарство експортувало продукції на 20 млрд карбованців (і це за часів, коли карбованець був еквівалентний долару!). Що потім сталося? Повіяв вітер незалежності, зніс старі партнерські зв'язки, позбавив усталених ринків збуту... Результати відомі.

Уже сьогодні ми можемо виправити становище. Передусім слід надати селянинові право розпоряджатися виготовленою продукцією на свій розсуд. До останнього часу держава просто грабувала сільгосппідприємства, встановлюючи занижені ціни на продукцію й виступаючи монополістом-посередником у торгівлі зерном. Мінімалізувати вплив державних структур на виробника, залишивши за ними загальний контроль, — то реальні завдання дня сьогоднішнього.

Товаром і предметом застави земля може стати тільки за умов стабільної економіки, ефективній дії всіх ринкових чинників. Створення іпотечних банків, до речі, записано у програмі нашої партії. Та ще не час. Перетворення АПК на експериментальний полігон призведе до непередбачуваних наслідків, а ми вже не маємо права на помилки. За чинним законодавством 10 відсотків земель запасу ми можемо передавати і вже частково передали під селянські фермерські господарства. Крім того, для експериментаторів є ще 15 відсотків земель державного резерву. Хіба цього не досить?

Земля справді має належати тим, хто її обробляє. Не бажаєш, будь ласка, здай свій пай членам своєї ж колективного підприємства — і ти вільний. Але торгувати національним багатством — то справа невдячна. Така зміна власності ні до чого не призведе, коли не погіршить й без того скрутне становище в АПК. Гадаю, з розв'язанням цих питань не варто поспішати, слід шукати розумні, виважені підходи.

Сергій ДОВГАНЬ,
народний депутат України.

Фотофакт

У Запоріжжі добре зорієнтовані на попит та гаманці покупців

Продукція Запорізької фабрики індпошиття та лагодження взуття відповідає вимогам часу: модна, добротна та відносно недорога. Гарні чобітки, черевики, туфлі жіночі та чоловічі виробляє переважно молодь, добре зорієнтована на попит та гаманці вітчизняних покупців. Колектив веде переговори з італійськими фірмами про створення спільного підприємства.

На знімках: працює кваліфікований робітник Андрій Панютін; взуття, вироблене на фабриці.

Фото Бориса ДВОРНОГО.

Село

СКОРО ЗАБУДЕМО СМАК МОЛОКА

Цілком імовірно, що такий сумний прогноз може здійснитися на Буковині, якщо в області не зупиниться обвальний спад продуктивності молочного поголів'я

Журналісти, як і всі земні люди, теж споживають молоко. Тому автор цих рядків прокидається удосвіта, бере господарську сумку з порожніми пляшками (без них у Чернівцях згідно з розпорядженням облмолокопрому не купиш молочної продукції) і поспішає стати в чергу магазину. Але тут уже зайняли вигідні позиції невсипущі ветерани з колодками на грудях.

Постоявши годину-другу, доходжу нарешті до заповітного прилавка. На мені (ніби й справді світом править закон підлості) молоко закінчується. Але втішаю себе тим, що розжився хоч пляшкою кефіру. Або двома солодкими сирками. Більше в одні руки не дають. Інші, поки дійде черга, і цього не матимуть.

КУДИ поділося молоко, яке раніше ріками лилося у нашому-молочному краї? Це питання останнім часом не сходить з вуст тисяч чернівчан. Адже для багатьох із них молоко залишається поки що найбільш доступним продуктом, допомагає вижити в цій шаленій ринковій круговерті.

— Що спричинило таку ситуацію? — запитав я у відповідальних осіб облсільгоспуправління.

Мені довго і нудно, загинаючи пальці на руках, почали перераховувати проблеми, які обсіли громадське тваринництво.

Не заперечую, важко живеться нашим буковинським тваринникам в умовах економічної кризи. Після відвідин багатьох ферм у мене склалося враження, що держава кинула напризволяще важливу продовольчу галузь, позбавила її елементарної підтримки. Повсюди фізично зносилися доїльні й холодильні установки, гноєприбирачі, на ладан дихають агрегати кормокухонь. На складах облагропостачсервісу до них не знайдеш запасних частин, бо підприємства, які їх випускають, хронічно простоюють.

У порваних халатах пораються біля корів доярки. Одягти їх теж нема змоги: спецодяг, гумові чоботи давно зникли з прилавків магазинів. Окрім того, ціни на них — астрономічні.

Проте треба визнати й інше. На фермах підупала дисципліна, послабили вимогливість до своїх підлеглих фермські спеціалісти, на примітивному рівні перебуває племінна справа. Худоба вироджується, яловіє, втрачає продуктивність. Масовим стало розкрадання кормів. У годівниці рідко потрапляє дерть, мінеральні добавки. Раціони не витримуються...

Керівники господарств, посилаючись на відсутність державної підтримки, різко скорочують кількість корів.

— За останні два-три роки їх поменшало на 24—26 тисяч голів, — повідомили мені у відділі тваринництва облсільгоспуправління. — Молочне поголів'я скоротилося на 6—8 тисяч корів.

Зменшення поголів'я — не така вже й безнадійна тенденція. Головне — не знижувати його продуктивності. Але, коли порожньо в годівницях, великого молока не сподівайся, крива надоїв рано чи пізно поповзе вниз, що й сталося на фініші року. Нині жителі Чернівців щодня одержують на 20 тонн молока менше, ніж торік.

Отже, громадське стадо, а це вже очевидно, нас, городян, не прогодує. Колгоспна демократія — кожен робить, що хоче. На очах у високого начальства, яке чомусь не звертає уваги на це свавілля.

І ВСЕ-ТАКИ молоко можна мати. Його є вдосталь у приватному секторі. За останні роки тут намітилася тенденція до зростання поголів'я. Сьогодні сільські жителі утримують на своїх садибах понад 83 тисячі корів. Три роки тому ця цифра становила 65 тисяч.

Стимулом стала земельна реформа. Як би ми не нарікали на неї, але процес, як мовиться, пішов. За останні три роки буковинським селянам передано у власне користування понад 42 тисячі гектарів орної землі та 48 тисяч гектарів сіножатей і пасовищ. Є села, де з колективних масивів урізано для цих потреб половину наявних площ. У таких районах, як Вижницький та Сторожинецький, селянські земельні наділи зросли майже втричі, у Путильському — вп'ятеро.

Але давайте поглянемо, як владні структури використовують потенціал цієї приватної череди. Як з'ясувалося, в області до цього немає нікому діла. Заготівлю молока пущено на самоплив. Якщо три роки тому з приватного сектора надходило 36 тисяч тонн продукції, то тепер ця цифра впала до 17 тисяч тонн. Невдовзі вона може опуститися ще нижче, оскільки у багатьох районах руки влади до сільських здавачів уже не доходять. У 10 разів, приміром, зменшилася заготівля молока у Герцаївському і Хотинському, вчетверо — у Вижницькому, втричі — у Сторожинецькому, Новоселицькому і Сокирянському районах. У десятках сіл узагалі згорнули роботу.

Звичайно, були об'єктивні причини спаду заготівель. І тут знову хочеться кинути докір державі за низькі закупівельні ціни на молоко. У першому півріччі за літр продукції вона платила селянам по 1200 карбованців. Але з усієї суми вираховувалися різні затрати і в остаточному підсумку молокоздавач одержував уже на 200 карбованців менше. До того ж, ці гроші потрапляли до селянських кишень лише через 2—3 місяці, знецінені інфляцією. І тому тисячі власників корів перестали ходити на заготівельні нунктu.

Правда, з другого півріччя ціни переглянуто, за літр молока уже платять 2700 карбованців. Але селяни у зв'язку з черговим підвищенням цін вважають, що це теж не гроші.

Після довгої мовчанки нарешті вирішила вдарити на сполох і місцева влада. Наприкінці вересня облвиконком прийняв ухвалу про поліпшення заготівель молока від сільського населення. У ній знову, як і в старі командно-адміністративні часи, суворим тоном наказано включитися в цю справу головам районних Рад народних депутатів, головам колгоспів і керівникам селянських спілок, головам сільрад, їх попереджено про відповідальність за кінцевий результат.

Може, хоч це подіє на безініціативних можновладців? Бо доброго слова вони вже не розуміють.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про компенсацію громадянам України втрат від знецінення грошових заощаджень в установах Ощадного банку України та Укрдержстраху

З метою компенсації громадянам втрат від знецінення грошових заощаджень в установах Ощадного банку України і колишнього Укрдержстраху та відповідно до пункту 7-4 статті 114-5 Конституції України **постановляю:**

1. Провести індексацію грошових заощаджень громадян України в установах Ощадного банку України і колишнього Укрдержстраху за таких умов:

індексація провадиться за всіма видами вкладів, договорів довгострокового страхування, виходячи відповідно з їх залишку, суми сплачених страхових платежів на 2 січня 1992 року, шляхом їх збільшення відповідно до індексу зростання споживчих цін у 1992 — 1993 роках — у 2200 разів;

на суму індексації видаються сертифікати номінальною вартістю, кратною 1 мільйону карбованців. При цьому сума індексації, обчислена відповідно до індексу, зазначеного у абзаці другому цієї статті, підлягає округленню у бік збільшення до суми, кратної 1 мільйону.

2. Установити, що сертифікати, які видаються на суму індексації (далі — сертифікати), обертаються вільно і використовуються для приватизації державного майна, за винятком цілісних майнових комплексів невеликих державних підприємств, що приватизуються відповідно до Закону України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)», та об'єктів, що приватизуються відповідно до Указу Президента України від 14 жовтня 1993 року № 456 «Про приватизацію об'єктів незавершеного будівництва» та Указу Президента України від 29 грудня 1993 року № 612 «Про приватизацію автозаправних станцій, що реалізують пально-мастильні матеріали виключно населенню».

Строк дії сертифікації до 1 липня 1997 року.

3. Кабінету Міністрів України разом з Національним банком України затвердити у двомісячний строк порядок і строки індексації грошових заощаджень, випуску, обігу, зберігання, обліку і погашення сертифікатів.

4. Уповноважити Голову Фонду державного майна України і міністра фінансів України поставити підпис на сертифікатах.

5. Кабінету Міністрів України:

ужити заходів для виготовлення необхідної кількості сертифікатів;

привести рішення уряду у відповідність з цим Указом.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
24 листопада 1994 року.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про введення в дію Закону України «Про звільнення вугледобувних та вуглезбагачувальних підприємств Міністерства вугільної промисловості України від сплати заборгованості»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про звільнення вугледобувних та вуглезбагачувальних підприємств Міністерства вугільної промисловості України від сплати заборгованості» з дня його опублікування.

2. Доручити Кабінету Міністрів України разом з постійними комісіями Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку, з питань бюджету, з питань фінансів і банківської діяльності проаналізувати всі постанови Кабінету Міністрів України, що стосуються вугільної промисловості, за останні два роки. Висновки доповісти на пленарному засіданні Верховної Ради України в першому кварталі 1995 року.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м.Київ,
11 листопада 1994 року.

ТО ЯК УСЕ-ТАКИ КРАЩЕ ПРОІНДЕКСУВАТИ ГРОШОВІ ВКЛАДИ?

Пропозиції та побажання читачів газети

ПОВЕРНІТЬ ДОВІРУ В ДЕРЖАВУ

Якось легше було б пережити всі нинішні негаразди, якби можна було спертися на ті кошти, які роками клали на ощадні книжки. Раніше можна було зняти гроші з книжки й купити потрібне для сім'ї. А що нині купиш за ті збереження? Держава вмить зробила нас бідними. І це тих, хто довіряв державі.

Отож, пропонуємо. Всі вклади, незалежно від кількості ощадкнижок, які були в населення на 1 січня 1990 року і які залишилися без змін, тобто не використані на 1 січня 1994 року чи 1 червня 1994 року, збільшити на коефіцієнт інфляції. А це не менш як у 10 тисяч разів.

Тим самим уряд поверне людям віру в державу й державні банки. А таких, хто вірить у нашу державу й державні банки, залишилося не так вже й багато.

О.КОХАН, Ю.ДУДНИК, В.ГОЛОВАЧ і ще 7 підписів мешканців міста.

Гайсин
Вінницької області.

АБО ПОВЕРНІТЬ ГРОШІ, АБО ОТОВАРТЕ ЇХ ВІДПОВІДНО

Коли усе ж таки проведуть індексацію грошових вкладів? Обікрали український народ серед білого дня, й ніхто за це не несе відповідальності. Хіба це не злочин? Адже ті, хто відкладав по кілька тисяч, відмовляли собі багато в чому.

Тому потрібно за 5 тисяч карбованців виплатити 50 мільйонів купонів, а за 10 тисяч — 100 мільйонів. Або ж отоварити цих людей за цінами 1991 року.

Анатолій ПОДЧЕЗАРЦЕВ.

смт Великий Березний
Закарпатської області.

НЕМА ЧОГО ІНДЕКСУВАТИ КРАДЕНІ ГРОШІ

Я працював машиністом локомотива і мав на той час непогану зарплату — 300—350 карбованців. На ощадкнижці було 5500 карбованців. А скільки міг відкласти зі свого заробітку той, хто отримував 100—200 карбованців? Тому пропоную компенсувати суми грошових вкладів не більші як 5 тисяч карбованців. У кого більше, стверджую, — крадені гроші, то й немає чого їх індексувати.

С.ФУРА, пенсіонер, 71 рік.

Чернігів.

НЕ ДАЙТЕ ЗАГИНУТИ

Працюючи в колгоспі, я став інвалідом третьої, а потім другої групи. У 1990 році зовсім кепсько почувався і за порадою родичів зняв з ощадкнижки гроші. А коли всі кинулися здавати гроші, щоб не пропали, поклав і я, але вже меншу суму. Це було 25 січня 1992 року. Та через деякий час почали проводити індексацію за станом на 2 січня 1992 року.

Тому дуже прошу Верховну Раду проіндексувати й мої заощадження, хоча б з огляду на те, що я інвалід, покинутий напризволяще.

Не дайте загинути у такий нелегкий час.

Василь ІВАННИКІВ.

смт Михайлівка
Запорізької області.

ПРОПОНУЮ ДВА ВАРІАНТИ

Пропоную здійснити індексацію грошових вкладів у такий спосіб. Протягом двох років проіндексувати заощадження громадян, яким уже виповнилося 50 років. Цій категорії людей нині найбільше потрібні гроші.

Протягом наступних двох років проіндексувати вклади всім молодим громадянам, яким до 30 років.

Решті — протягом третього етапу індексації.

Другий варіант.

Передовсім проіндексувати заощадження, що перебувають у користуванні держави більш як 12—15 років, далі ті, що в нього 8—12 років, тоді решту. Причому проіндексувати потрібно в стільки разів, в скільки разів зросли ціни на продовольчі й промислові товари.

Проіндексувати потрібно лише не більш як по 16—20 чи 20—25 тисяч на вкладника.

Микола СПЕЖЕНКО (прізвище написано нерозбірливо).

смт Криве Озеро
Миколаївської області.

І ПРО КАЗНАЧЕЙСЬКІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ НЕ ЗАБУДЬТЕ

Я все своє життя заощаджував гроші. На старість. Частину з них поклав на казначейські зобов'язання строком на 8 років. І в мене не залишилося жодних слідів для подальшого індексування. Тому, мабуть, насамперед треба проіндексувати казначейські зобов'язання або в індексованому порядку перевести їх в інші цінні папери чи дати змогу придбати за них будівельні матеріали, транспортні засоби тощо.

І ще таке. Пропоновано індексувати грошові вклади строком на 1 січня 1992 року. Але ж, згадаймо, 1994 року заробіток було підвищено в 3—5 разів. Зросли й ціни. Тому індексувати за станом на 1 січня 1991 року, а за 1991 рік — за окремою шкалою.

Індексація має бути справедлива, продумана, з урахуваннями вартості 1 кілограма хліба чи 1000 штук цегли, чи ще якогось продукту, з урахуванням різниці 1990-го і нинішнього року.

О.БЕЛЕВЕРЯ.

Лохвиця
Полтавської області.

А МИ ЩЕ РАЗ ПРОГРАЄМО?

Чув, що готується документ про індексацію вкладів в Ощадбанку за станом на 1 січня 1992 року. Не знаю, чи компенсує він наші втрати. Та коли буде прийнято вказаний строк, то істотна частина, коли не більшість наших співгромадян, знову буде обдурена. Чому?

У січні 1992 року на підприємствах і в організаціях виплачували так звану «13-у зарплату» і винагороду за вислугу років. Причому виплачували в карбованцях. Невдовзі запровадили купон. І це після того, як наш тодішній Президент виступив по телебаченню і заявив, що той, хто здасть карбованці до Ощадбанку, не зазнає втрат. Народ повірив. Згадайте, які черги тоді були в ощадкасах. А тепер ці гроші не потраплять під індексацію, а отже, ми знову програємо.

Тому вважаю, що треба проіндексувати всі вклади в Ощадбанку за станом хоча б на 1 березня 1992 року.

Вільям ЕДЛІН.

Дніпропетровськ.

Я НЕ ЗГОДЕН З В. ПИНЗЕНИКОМ

Те, що грабувати найбідніших (старих, пенсіонерів) аморально, розуміють, здається, всі. В. Пинзеник, виступаючи в парламенті 12.07.1994 року, в категоричній формі пропонував провести індексацію тільки приватизаційними паперами. Мотив благородний — «живі» гроші давати не можна, щоб не роздувати інфляцію ще більше. В. Пинзеника підтримували й деякі інші депутати, нібито піклуючись про благо народу.

Та дозвольте не погодитися з вами, шановні депутати.

Такий підхід нагадав мені часи, коли за людей все вирішували вожді. Я довірив Державному банку гроші які в 1990—1991 роках мали реальну цінність. Мої скромні заощадження добряче виручали мене у важкі дні. І тепер я відчуваю особливу втрату. І що ж натомість? Пропозиція індексувати вклади паперами сумнівної цінності, на які я в кращому разі зможу отримати лише акції економічно слабких підприємств, дивідендів від яких мені, пенсіонерові, навряд чи дочекатися. Та їх і взагалі може не бути.

Хочу особливо підкреслити. В Ощадбанку лежать гроші мої. І держава має просто повернути їх мені. І навіть народним обранцям не дано права розпоряджатися моєю власністю.

Я розумію економічні труднощі держави. Але в питанні індексації вкладів потерпілим вкладникам має бути надане право вибору: хто хоче, хай отримує компенсацію у вигляді приватизаційних паперів, хто — у вигляді товарів і послуг чи термінових вкладів, облігацій тощо.

Якщо належну індексацію вкладів банками, державою не буде зроблено, хто надалі довірить свої заощадження державним структурам?

Ярослав КОРНІЙЧУК.

Козятин
Вінницької області.

ПОЧЕКАЙМО, ЩО СКАЖУТЬ НАРОДНІ ДЕПУТАТИ...

(Післямова)

Ось такі пропозиції, побажання і навіть вимоги читачів надходять до редакції газети. І, як видно, майже всі автори згодні з тим, що нині державі важко, що в Україні скрутне економічне становище, зумовлене складністю перехідного періоду. Проте майже всі дописувачі, а це переважно пенсіонери, одностайні ось у чому. Їм не лише шкода й образливо, що в них відібрали чесно зароблені й заощаджені скромні тоді вклади, але які мали вагому вартісну цінність. Багатьом з них нині без тих вкладів ані купити дорогу, але конче потрібну річ, ані поховати по-людськи близьких, ані дожити до того дня...

Серед висловлених пропозицій чи на найбільшої уваги заслуговують міркування Я.Корнійчука.

Річ у тім, що кілька днів тому в Кабінеті міністрів відбулася чергова нарада з приводу проведення індексації грошових вкладів. На ній знову тепер уже перший віце-прем'єр-міністр В.Пинзеник відстоював пропозицію про індексацію грошових вкладів через приватизаційні папери. Це він підтвердив і в інтерв'ю по Українському радіо. Але видаються слушними й аргументованими заперечення Я.Корнійчука. Бо справді може статися так, що багато хто з вкладників не дочекається своїх дивідендів. Та й невідомо, чи допустять їх взагалі на приватизовані й акціоновані підприємства. За умови, звичайно, якщо вони працюватимуть...

То який же все-таки вихід? Бо й держава в цілому бідна (зате маємо чимало надто багатих людей), і повернути борг та довіру громадян також потрібно.

Що ж, почекаємо обговорення пропозицій уряду щодо індексації грошових вкладів на засіданні сесії Верховної Ради. Дожилися, бачите, до того, що долю чиєїсь власності має вирішувати хтось інший. Та сприймемо це як реальність перехідного періоду побудови економічно могутньої і правової держави.

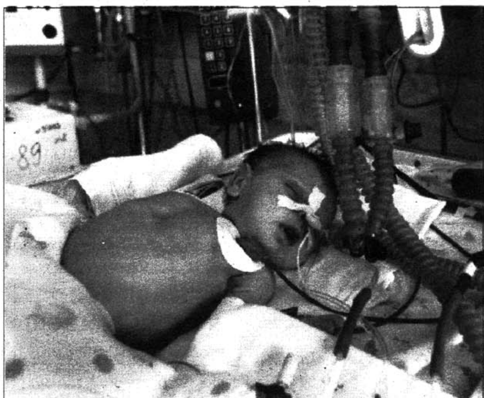
P.S.** Уже коли цю добірку було підготовлено до друку, **вийшов Указ Президента України про компенсацію громадянам втрат від знецінення грошових заощаджень, який друкується на цій сторінці. Наскільки він відповідає наведеним пропозиціям і побажанням, судіть самі.

Яків ГАЛБЧЕНКО.

Тут немає кризи неплатежів

З'явитись на цей світ і нелегко, і дорого. Чим далі — тим важче і тим дорожче.

Враження таке, що до реанімації нині потрапляє більше щойно народжених немовлят, аніж людей з уже зношеними серцями.

Втім, «дорого» — умовне в даному разі поняття.

Адже Творець відпускає нам життя в кредит.

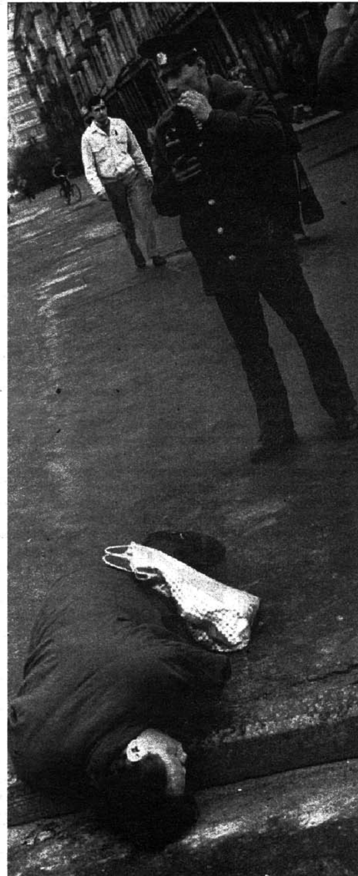
Однак, схоже, що вискочивши з реанімації, більшість з нас одразу забуває про це й починає транжирити господній кредит направо й наліво, без радості й захоплення, так, ніби в нас закладено інстинкт самознищення — горілка, наркотики, відсутність усвідомленої цінності свого й чужого існування.

Платити ж доводиться досить скоро.

Тут нема кризи неплатежів — платиш за кожен грам позавчорашнього сурогату, за кожне зле слово, і кожен найдрібніший камінь, кинутий у ближнього твого, повертається до тебе. Не встиг озирнутись — а платити вже нічим.

А Той, хто дав Життя — продовжує давати, в щирій надії, що ми — схаменемось...

Фото Олександра КЛИМЕНКА, Валерія ІНЮТИНА, Юрія ХРОМУШИНА та ІТАР-ТАРС.

ЗРОБИТИ ВИМОГИ ЖОРСТКІШИМИ

Будучи переконаним прихильником передання засобів виробництва більшої частини економіки держави до рук безпосередніх товаровиробників, трудових колективів, я сьогодні, проте, виступаю проти чинної схеми приватизації, за введення мораторію. Чому? А тому, що запропонований варіант приватизації повертає нас до того дикого капіталізму, котрий не випадково саме в Росії, а не в Америці чи Франції, породив на початку XX століття три революції.

Трудящі цілком справедливо назвали приватизацію «прихватизацією». На жаль, до справді народної приватизації, до становлення по суті народних і економічно ефективних підприємств, які сьогодні, приміром, добре зарекомендували себе у Сполучених Штатах, наше суспільство поки що не готове ні в правовому, ні в морально-психологічному аспектах.

Головного товаровиробника — робітничий клас, рядових фахівців — в умовах безробіття і злиднів, що зростають, поставлено навколішки бюрократичним апаратом і дезорієнтовано обіцянками легкого життя в ринковій економіці. Суспільне життя України характеризується низьким рівнем правового захисту і правової культури населення, профспілкового руху. Справді незалежних від влади і від директорського корпусу профспілок у нас практично налічуються одиниці. Так звана Федерація незалежних профспілок України не може сьогодні претендувати на роль організації, здатної як слід представляти й захищати інтереси найманих працівників підприємств і господарств. Відомо, для яких цілей у недалекому минулому компартійна верхівка формувала чиновницький апарат профспілок, зокрема обласного і центрального рівнів.

Відповідальність за ці та інші негативні моменти в суспільстві, що не дають змоги провести приватизацію в інтересах трудящих, несуть, я вважаю, Верховна Рада попереднього скликання та екс-Президент Л. Кравчук. Незабаром і ми, депутати нинішньої Верховної Ради, також поділятимемо відповідальність, а то й сором, коли рішуче не змінимо ситуацію на краще.

Сьогодні народові України треба чесно сказати, що коли ми збережемо попередню згубну економічну політику разом з безрозсудливою приватизацією, то на нас чекає таке:

державна власність перейде фактично до рук не трудових колективів, а директорів підприємств і їхнього найближчого підлабузницького оточення або «крутих» комерційних структур;

Точка зору

щонайменше 30 відсотків населення, передовсім пенсіонери, низькооплачувані працівники, і надалі будуть приречені на животіння або й вимирання;

школи, лікарні підлягатимуть закриттю, бо у збанкрутілої держави немає коштів на їх фінансування. Від кількості діючих навчальних і медичних закладів у кращому разі залишиться тільки десята частина, котрі на приватних, платних засадах забезпечать освітою та медобслуговуванням сім'ї чиновників, комерційних і фінансових тузів, усіляких шахраїв і спекулянтів.

Приватизація у нинішньому виконанні не дасть нам ефективного власника. Керівники акціонованих підприємств, як показує досвід Росії, перетворили державну власність на свої вотчини, призначають собі казкові ставки, привілеї, витрачають кошти на предмети розкоші. При цьому зарплатню робітникам не виплачують по два-три місяці.

Подібне відбувається й у нас. У процесі акціонування Амвросіївського цементного комбінату — одного з найбільших виробників цементу в країні — колектив зможе викупити не більш як 28 відсотків акцій, і, цілком імовірно, контрольний пакет опиниться в руках комерційної структури. Місцева агрофірма лише за 320 мільйонів карбованців приватизувала триповерхову будівлю універмагу в райцентрі, хоча, на думку фахівців, оціночна вартість об'єкта — не менш як 20 мільярдів.

А хто господарі дорогих дач, вілл, побудованих за останні три роки, власники іномарок? Хто дозволяє собі в умовах масового зубожіння народу вояжувати по закордонах і престижних курортах? Це, як правило, чиновники високого рангу, представники директорського корпусу, банкіри, керівники комерційних структур, котрі нажили своє багатство за завдяки для капіталістів Заходу терміни на пограбуванні трудящих і нечуваній спекуляції, котрі вивезли мільярди доларів за кордон, чим і знекровили економіку України.

Чи є вихід з цієї злочинної темряви? Я вважаю, є. Треба:

негайно відновити управління власністю з боку уряду, котрий складався б з елементарно порядних людей, професіоналів і справжніх патріотів України;

запровадити жорсткий адміністративний та фінансовий контроль за виробництвом продукції, цінами і заробітною платнею;

рішуче покласти край зловживанням керівників будь-якого рангу, масовим крадіжкам, до яких залучають дедалі більше людей, спекуляції товарами, виробленими на держпідприємствах;

зміцнити трудову дисципліну, стверджувану як силою закону, так і економічними заходами.

Свідомі робітники чекають на тверде слово керівників держави, Верховної Ради і готові всіляко сприяти наведенню порядку. Але починати треба з більш жорстких вимог передовсім до керівників. Зрозуміло, до тих, хто заслужив того своїм безвідповідальним ставленням до інтересів трудового колективу й держави. А таких у нас останнім часом розвелося немало. Водночас всіляко заохочувати й підтримувати високопрофесіональних директорів підприємств, котрі не втратили совість і гідність за нинішнього правового та економічного безчинства.

Ці та інші заходи разом з прийняттям законів, що гарантують захист інтересів робітників і службовців під час приватизації державної власності, законів про демократичне самоврядування трудових колективів, про профспілки, разом із широкою роз'яснювальною роботою серед населення про зміст приватизації та ринкової економіки приведуть нас до справді народної приватизації і взагалі цивілізованої багатоукладної економіки з використанням кращого досвіду промислово розвинених країн світу.

Анатолій МОЦПАН,
народний депутат України
(Соціалістична фракція).

Резонанс

ДІЛИТИ НЕПОДІЛЬНЕ?

Нещодавно в «Голосі України» під рубрикою «Точка зору» було опубліковано статтю А. Звонарьова та В. Гаврилка «В Харкові — «дуті штати», а в Полтаві — безробіття. Кому це вигідно?» («ГУ» за 16.09.94 року).

Хотілося б одразу зазначити, що виклад публікації побудовано так, щоб протиставити Харків і Полтаву, зіштовхнути їхні інтереси. Але ж інтереси ці єдині, як єдина й сама залізниця. І полягають вони у забезпеченні безперешкодних вантажних та пасажирських перевезень. І лише в адміністраторів, що сповідують засади «поділяй і владарюй», могли зародитися сумніви: «Чи вигідно харків'янам розв'язувати питання на користь не своєї, а сусідньої області? Чи не буде Полтавщина в транспортно-економічному плані, м'яко кажучи, ущемленою сусідами?»

Не буде, шановні полтавці, бо залізниця й покликана задовольняти заявки на перевезення вантажів, де б вони не були — в Полтаві, Харкові, Гадячі чи Супрунівці. Саме за це вона отримує левову частку своїх прибутків.

А тим часом світовий досвід галузі засвідчує, що керування перевезеннями ефективніше тоді, коли полігони обслуговування з єдиним центром керування сягають тисячі кілометрів. Саме такий підхід до проблеми сприяв створенню Єдиного автоматизованого диспетчерського центру керування (ЄАДЦК). Впровадження на перегонах приладів, що виявляють несправність вагонів, дало змогу розширити гарантійне поле обслуговування. Подібні зміни з'явилися в усіх господарствах залізниці, дозволивши ефективніше організовувати процес перевезення за зменшення контингенту, зайнятого на перевезеннях. Мало того, ще 1993 року Міністерством транспорту було запропоновано всім залізницям України вивчити досвід роботи ЄАДЦК Донецької та Південної залізниць, розробити заходи зі створення аналогічних залізничних центрів. Тож «не вольовим рішенням адміністрації залізниці», а рішенням вищих органів і на користь справі створювалося диспетчерське керування перевезеннями.

І що глибше переймаєшся суттю публікації, то більше починаєш сумніватися: чи загроза безробіття та турбота про забезпечення робочими місцями залізничників відділення спричинили появу статті? Чи й справді перед полтавцями зримо забовваніла примара безробіття; чи це більше спроба захистити власне службове крісло від змінюваних функцій відділення в процесі переходу до ринкових стосунків, ностальгія за старими тоталітарними відносинами, коли в кожному регіоні був свій «господар», удільний князь!

Часи змінилися, зміни спричинили реакцію-відповідь у суспільстві, в економіці. І щоб якось триматися на поверхні, доводиться шукати виходу з фінансово-економічної кризи, вдосконалюючи структуру керування. Але не йдеться про скасування відділень, у чому намагаються звинувачувати нас автори статті — змінюються лише функції в бік посилення комерційної та вантажної роботи, створення сервісних умов з обслуговування пасажирів на вокзалах, розв'язання соціальних питань. В той же час у госпрозрахункових службах зосереджуються матеріальні, фінансові й трудові ресурси для здійснення єдиної технічної та технологічної політики в інтересах комплексного розвитку багатогалузевого господарства залізниць. А хіба не обов'язкові ці накази для виконання всіма залізничниками, в тому числі й А. Звонарьовим?

Щодо неминучої реальності — загрози безробіття для 18 тисяч полтавських залізничників, то коли таке масове безробіття і загрожує відділенню, то зовсім не внаслідок здійснюваної зміни функцій служб і відділення, що потребує посилення кадрового складу госпрозрахункових служб за рахунок ліквідації аналогічних відділів відділень залізниці, котрі дублюють функції відповідних служб. Адже в Полтавському відділенні вивільнення працівників вказаних відділів передбачене лише в кількості 12 чоловік, котрі, до речі, на сьогодні всі працевлаштовані.

Не менш цікава й ситуація, коли автори, називаючи харківських керівників «гарячими головами» й «експериментаторами», самі домагаються у Київської держадміністрації залізничного транспорту дозволу на експеримент зі створення Полтавської державної залізничної компанії, котра безпосередньо підлягає «Укрзалізниці». Хотілося б зазначити, що чинним Декретом «Про об'єднання державних підприємств транспорту й дорожнього господарства» Кабінет міністрів України однозначно визначив статус залізниці як об'єднань, а відділень — як державних підприємств. І тут, як то кажуть, двох думок бути не може. Мало того, детальний аналіз пропонованої керівниками Полтавського підприємства структури управління залізничним транспортом представлено у статті заступника генерального директора держадміністрації залізничного транспорту України М. Макаренка «Що візьме гору: реальні втрати чи вигода від руйнування?», вміщеної в 23-му числі «Магістралі», до якої ми й відсилаємо читачів, котрі цим зацікавилися, в тому числі й А. Звонарьова та В. Гаврилка з метою переконатися, «кому все-таки це вигідно».

Григорій ЯЛАНСЬКИЙ,
начальник служби кадрів та навчальних закладів управління Південною залізницею.
Віталій ДОРОВСЬКИЙ,
заст. начальника госпрозрахункової служби електропостачання управління Південною залізницею.

Репліка

Навмисне не придумаєш

Сьогодні ціни лібералізують хто як хоче: на асфальті, в лісі і особливо на залізниць. Якщо вам довелося їхати 2 листопада потягом № 669 Київ — Ковель, то там і чаю дали, і попросили, аби хтось з дорослих помінявся полицею для малечі, а за постіль 15 тисяч взяли. Тож на Львівській залізниці сервісне обслуговування можливе. Але — не скрізь і не завжди.

Співчуваю тим, хто потрапив на 664-й потяг Луцьк—Київ, особливо до восьмого вагона 10 листопада. Мені саме не пощастило. Чорнява молодиця-провідниця запитала: «80 тисяч маєте, тоді стягуйте матраци на полиці, а ні, то зносьте їх до мене».

Пасажири не поспішали зносити набиті пилюгою і брудом допотопні матраци і брати схожу на солдатські онучі постіль, а попросили чаю. Так і не дочекалися... І лише, коли стемніло, огрядна чорнява провідниця, яка відмовилась назвати своє прізвище, почала орудувати. Особливо зазнало п'яте купе. У старенької бабусі, яка їхала до внучки-студентки, просто з рук видерла матрац, бо та не мала 80 тисяч купонів, а в чорнобильки з п'ятирічною дитиною здерла за дитячий квиток, не давши квитанції. З якого ж це часу провідники керують залізницею і встановлюють тарифи?

Гадаю, що начальник Львівської залізниці не дозволить хапугам з потяга № 664 Луцьк—Київ чинити свавілля і дізнається прізвище провідниці з восьмого вагона.

О. САКУРА,
пасажир згаданих потягів.

Станіслав Говорухін: «Я не вірю у майбутнє Росії»

Так, він саме так і сказав. Й не далі як минулої неділі вечором, виступаючи в Києві, в Будинку кіно, після показу свого документального фільму «Кримінальна революція».

А ще один відомий кінорежисер, депутат Російської Державної Думи додав до цих гірких слів: «Адже я багато їжджу по Росії і багато бачу. Майбутнє здається мені безперспективним. Ви самі бачили у фільмі, чим займаються російські діти. Не вірю, що все владнається, все розсмокчеться».

А російські діти в цьому фільмі грабують ночами на станціях поїзди, що прибувають на Далекий Схід з китайськими товарами. А трохи старші служать «бультер'єрами» — охоронцями у фінансових крутіїв тощо.

Та ось і молодь, яка виконує свій обов'язок перед країною: жахливі сцени на одній з російських прикордонних застав десь у Середній Азії. Шістнадцять годин ці закривавлені хлопці, котрі втратили більшість товаришів, відбивалися. Чекали на допомогу. А вона — не прийшла. Де, в якій країні світу таке можливе — не подати допомоги своїй прикордонній заставі, на яку напали?!

Фільм Говорухіна — страшне й правдиве свідчення розграбування Росії, матеріального й духовного. На мільярди доларів украдено рідкісноземельних металів. Через держструктури. Розбухли загони «бультер'єрів». І хоча Станіслав Сергійович інколи бере свою стару фальшиву ноту («нас насильно розірвали» (Україну й Росію), «п'яний «цар» роздавав у сауні області» (виходить, про Хрущова і Крим), та в Києві він це робив якось між іншим, без натхнення. І на завершення сказав київським глядачам:

— Не повторіть нашого шляху, не дайте себе пограбувати.

Тобто не повторіть приватизації а-ля Чубайс і не дайте себе пограбувати всім цим трастам, банкам і т.д., розшифрував режисер.

— Якщо ви вже самостійна держава, то не повторюйте шляху Росії, — підкреслив Говорухін ще раз.

Отже, хвалити Бога, що ми тепер — різні країни.

Поважатимемо те, що сказав патріот Росії? Прислухаємося?

Оцінки, що їх давав того вечора Станіслав Говорухін політичній еліті Росії, досить суворі. «Партократ Єльцин, який підірвав Іпатіївський дім і розігрує демократа, не вміє зв'язати двох слів, завів 20 тисяч охоронників». «Грачов — відданий і забруднений (такі — надійніше, це принцип добору кадрів). Перепало добряче Черномирдіну, Єріну, Чубайсу. І журналістам, які з захопленням співали хвалу «правлячій мафії».

Ще Станіслав Сергійович підкреслив, що Президент Росії розстріляв законно обрану Верховну Раду в жовтні 1993 року, а тепер ведеться цілеспрямована кампанія щодо дискредитації Держдуми. «Привчити людей до думки — навіщо потрібен парламент?»

— От якби транслювали по телебаченню засідання у Президента або наради уряду — ото вже народ намилувався б на розумників, — сказав Говорухін.

Так, у нас в Україні, звісно, масштаби не ті. Та процеси схожі. Чи не так? І Верховну Раду дискредитують усі, хто лишень навчився два слова якось зв'язувати, і чітко визначилися прихвосні-журналісти, кому вигідніше служити...

Отож, думайте, люди. Розумні вчаться на помилках сусідів. А вже повторюють хибний шлях — тільки дурні. Заплішені.

Та навіть після приголомшливого фільму та виступу його автора мені, наприклад, майбутнє Росії не здається таким похмурим. Адже є й інша Росія. І інші її діти. Ті, хто навчається у вузах, ходить у театри. Вони мислять і розуміють, що відбувається. І розберуться, в усьому розберуться. Вони залишать на узбіччі і всіляку п'янь, і імперські замашки. І наведуть порядок у своєму домі. Інакше й бути не може. А нам — давати лад у себе. І дружити. Будинками. Бо в сусідів по комуналці, як було раніше, надто багато накопичується взаємних претензій.

Сергій ПРАВДЕНКО.

Юні друзі природи

Виповнюється 70 років юннатському руховi в Україні. Нещодавно Український державний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді (колишня Республіканська станція юних натуралістів у Києві) та редакція газети для дітей України «Зірка» оголосили про початок проведення Всеукраїнської зеленої естафети під назвою «Без верби та калини нема України». Головна мета цієї акції — збереження рідної природи. Кожен її учасник, а це школярі з усіх куточків нашої держави, повинен посадити вербу та калину. Окрім цього буде проводитися пошукова робота, розчищення джерел та зміцнення берегів річок, рятування джерел.

Є чим гордитися колишній станції юних натуралістів. Адже її вихованцями були такі відомі вчені, як постійний представник України в ЮНЕСКО В.Колибін, член-кореспондент НАН І.Акимов, відомий орнітолог, доктор біологічних наук М.Воїнственський та інші.

Нині в різноманітних гуртках станції вже Українського державного еколого-натуралістичного центру залюбки займаються у вільний від уроків час десятки школярів.

Олекса ВАЩЕНКО.

На фото: учень 8-Б класу київської СШ № 271 Сергій Король із гуртка садівників обрізає виноград (члени клубу акваріумістів «Лотос» годують рибок.

Фото автора.

У нас фальшивих грошей не друкують. Їх нам привозять

«На сьогодні всі фальшиві гроші, які ми вилучаємо з обігу, — завезені, — сказав нашому кореспондентові начальник Головного управління державної служби по боротьбі з економічною злочинністю МВС України генерал-майор міліції Віктор Гвоздецький. — Як з'ясовується в ході розслідувань, найчастіше нитки ведуть до Чечні: там активно друкують українські карбованці і, особливо, російські рублі. А в Україні ми інколи натрапляємо лише на примітивний промисел: наклеюють, наприклад, до доларової десятки нуля — роблять сотню. Зокрема, такої спеціалізації майстерня розкрита була в Миколаївській області. Але професійних фальшивомонетчиків в Україні ще не спостерігалося».

А статистика така. За весь час існування українських купоно-карбованців із обігу вилучено фальшивих на суму 552109 тисяч. Дані по іноземній валюті (за цей рік, на 20 жовтня): вилучено 517 доларових банкнот на суму 35410 USD, 11 штук німецьких марок на 1400 DM та 2320 банкнот рублів на 70 млн. Найбільш «небезпечними» є карбованцеві купюри вартістю 200 тисяч, а серед доларів — сотні. А найнадійнішою валютою, як свідчить статистика, є німецька марка.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

«Біла Русь» у Галичині

У Львові зареєстровано національне культурне товариство ім.Ф.Скорини «Біла Русь». Очолює його Борис Тимощенко. Близько двох років двічі на місяць виходить по радіо 20-хвилинна передача білоруською мовою, в якій висвітлюються новини в Республіці Білорусь, чим живе білоруська діаспора Галичини.

Готується до виходу білоруською мовою газета «Беларусь Галичини», у перспективі — відкриття у Львові кулінарного центру і кафе «Алеся» з білоруськими національними стравами. Радник посольства Республіки Білорусь Володимир Бокач виступив по львівському радіо з вдячністю міській та обласній Радам народних депутатів за підтримку розвитку національної культури.

ІЗ БЕЗРОБІТНИХ — У БІЗНЕСМЕНИ

Ця метаморфоза — не зі сфери казок. Саме такий шлях за якихось півроку допоміг пройти групі, скажемо м'яко, невлаштованих людей Одеський обласний центр зайнятості, очолюваний Анатолієм Доцуленком. Вперше в Україні він створив школу бізнесу для перепідготовки безробітних, оголосивши конкурс серед осіб з вищою та середньою спеціальною освітою, професії яких стали непотрібними чи непопулярними в нинішніх соціально-економічних умовах, на право набути нового фаху. Конкретно — підприємця, бізнесмена.

Відкрили таку школу на базі Інституту післядипломної освіти на водному транспорті. Претенденти представили свої бізнес-ідеї, пройшли співбесіди й тестування, в результаті чого було підібрано групу тих, хто виявився найбільш схильним до підприємницької діяльності. Кожному прийнятому до школи дали стипендію, створили умови для набуття нових знань.

І тепер ось, після піврічного навчання, в процесі якого вчорашні безробітні оволоділи основами менеджменту й бухгалтерського обліку, етики ділових стосунків і роботи на комп'ютерній техніці, податкової системи й однієї з іноземних мов, а до цього ще й пройшли солідну практику в реальних умовах підприємницької діяльності, — перший випуск школи бізнесу. Організатори навчання — Центр зайнятості та інститут, споряджаючи своїх вихованців у нелегке плавання в ринковому морі, пообіцяли не тільки подальшу підтримку порадами, а й стартову, так би мовити, фінансову допомогу. Та все, врешті-решт, залежатиме в житті молодих бізнесменів від них самих: чи зуміють на практиці використати набуті знання, знайти своє місце в ринковій стихії.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Що за ВМС без «Запорозької Січі»!

6 грудня, на річницю Збройних Сил України, на київському заводі «Ленінська кузня» планується закладення малого протичовнового корабля «Запорозька січ». Про це, під час перебування у Запоріжжі, повідомив заступник командувача Військово-Морських Сил України контр-адмірал Микола Костров.

За його словами, «Запорозька січ» буде ідентична кораблю «Луцьк», який перебуває нині у бойовому строю, та кораблю «Тернопіль», споруджуваному в Києві. Оскільки корабель названо на честь історичного періоду в житті Запорізького краю, то заступник командувача ВМС України закликав запоріжців узяти в будівництві "Запорозької січі" найактивнішу участь.

Володимир ДУПАК.

Продиктовано в номер

Українські герої міжнародного бізнесу

В Мадриді відбулася чергова XIX конференція Міжнародного клубу лідерів бізнесу і якості, штаб-квартира якого знаходиться у Лос-Анджелесі. Відбірковий комітет визнав кращим підприємством радіоелектронного виробництва за 1994 рік хмельницьке науково-виробниче об'єднання «Катіон». Під час конференції було вручено Золоту Зірку якості генеральному директору Володимиру Скоморохову.

На оновленій сцені

Після тривалих, майже шестирічних, ремонтних і реставраційних робіт знову засяяв вогнями відомий на всю Україну Донецький академічний театр опери та балету. На цю знаменну подію в культурному житті шахтарської столиці зібралися не лише сотні донеччан, місцеве керівництво, а й численні гості міста, серед яких був і посол Канади в Україні Франсуа Матісс разом із дружиною (до речі, балериною). Відбувся великий святковий концерт, у якому взяли участь солісти провідних музичних театрів України, Молдови, Грузії, Росії, Естонії.

На черзі — літера «Ч»?

Як стало відомо Подільському корпункту «Голосу України», 28 листопада ц.р. оголосив про свою відставку начальник Хмельницького обласного управління внутрішніх справ генерал-лейтенант Віктор Колесников. Після приходу нового міністра внутрішніх справ Володимира Радченка Хмельницький став десятим обласним центром, де буде замінено керівництво УВС.

Знову пікети

Як повідомив президент Спілки «Чорнобиль» України Ю.Андрєєв, завтра о 9 годині 30 хвилин спілка починає акцію протесту, спрямовану проти формування в вищих органах влади думки про послаблення позицій спілки і начебто її нездатність на масові організовані виступи проти урізання прав чорнобильців. У Києві передбачається пікетування Верховної Ради, в інших містах країни — виступи чорнобильців на підтримку пікетників. Під час пікетування спілка висуватиме вимоги про врахування її пропозицій щодо національних програм приватизації та ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, законодавства про оподаткування та медичне страхування, вимагатиме урядового звіту про виконання державних «чорнобильських» програм, починаючи з 1991 року. Щоб ввести персональну відповідальність за реалізацію таких програм, спілка пропонує запровадити в державі вертикаль президентської влади.

Актуально

Пріоритети диктує геополітика

В інтерв'ю бухарестському журналу «Флакера» міністр закордонних справ Румунії Теодор Мелешкану назвав пріоритети румунської закордонної політики. Це — тісні зв'язки з сусідніми країнами, зокрема з Росією та Україною — державами величезного економічного потенціалу.

Румунія також рішуче ставить питання своєї швидкої інтеграції у європейські та євроатлантичні структури. Вона максимально використала всі юридичні та інституційні можливості для цього, вже здобула статус асоційованого членства в Євросоюзі, партнерство з НАТО і Західноєвропейським Союзом, статус члена Ради Європи, НБСЄ.

Зв'язки Румунії з колишніми радянськими республіками, в основному з Росією та Україною, враховуючи також проблематику регіональної стабільності, мають особливе значення, яке не можна ігнорувати, посилаючись на деякі суб'єктивні критерії, підкреслив румунський міністр. Слід зберегти традиційні ринки, використати вигідні для Румунії економічні можливості. Така політика продиктована і потребою встановлення міцної і тривалої геополітичної стабільності в регіоні.

І сусід, і партнер, і союзник

Актуальне інтерв'ю

«Без незалежної України не може бути незалежної Польщі», — ця теза, що її вперше проголосив Ю. Пілсудський, усе частіше звучить з уст високопоставлених осіб Польщі. Сусідня держава дедалі більше схиляється до думки, що найнадійніше можна захистити свої кордони, налагодивши тісні й дружні відносини з прикордонними країнами. Україна — найбільший східний сусід Польщі. Нас єднає шістсотлітня історія, коли країни перебували (цілковито або частково) в одній державі, єднають спільні перемоги, що спинили татаро-монгольське нашестя на Західну Європу, і... війни, що засвідчили хіба те, що з сусідами найкраще співпрацювати. Проте облишімо стару історію. Нова створюється у нас просто на очах. Сьогодні Голова Верховної Ради України Олександр Мороз з офіційним візитом прибуває до Польщі. Про історію і сьогодення україно-польських відносин — у розмові з Тимчасовим Повіреним у справах України в Республіці Польща Теодозієм СТАРАКОМ.

— Олександр Мороз матиме дуже насичений візит. Заплановано зустрічі з Президентом Лехом Валенсою, маршалом Сейму, прем'єр-міністром Вальдемаром Павляком, з представниками комісії у закордонних справах Сейму, маршалом Сенату, міністром закордонних справ Анджеєм Олеховським. Сподіваємося, що візит увінчається підписанням меморандуму про парламентське співробітництво. Принаймні, польська сторона прагне поновити роботу депутатської групи «Україна—Польща». Подібна група у Сеймі, очолювана Богданом Борисевичем, розпочала роботу одразу по виборах нового Сейму. Два дні Олександр Мороз перебуватиме у Варшаві і третій у Гданську.

— Чому саме у Гданську?

— Тому що це місто вже налагодило міцні економічні зв'язки з містами України. Регіональне економічне співробітництво на сьогодні найкраще зарекомендувало себе. Зокрема, підписано економічну угоду між Гданськом і Одесою. В обох містах є потужні порти. У Гданську функціонує нафтовий термінал. Сьогодні Польща закуповує нафту в багатьох країнах, має місце, де її зберігати, і не боїться, що хтось «перекриє їй кран». Досвід Гданська дуже знадобиться Одесі, поблизу якої, як відомо, також будують термінал.

— Нещодавній візит в Україну міністра закордонних справ Республіки Польща Анджея Олеховського широко висвітлювався українською пресою. Чи дістав він відгук у пресі польській?

— Звичайно. Контакти, що налагоджуються між нашими державами, свідчать, що польсько-українські відносини вийшли на якісно новий рівень. Візит А. Олеховського допоміг зламати чимало стереотипів у ставленні до України. По-перше, після його зустрічі з Президентом Леонідом Кучмою відкинуто стереотип, поширюваний засобами масової інформації, що Кучма нібито «ставленик Росії». Польщі, аби вирішити, як будувати подальші відносини з Україною, було важливо почути з уст Л. Кучми, що Україна не відступиться ні на крок від свого суверенітету. Це, у свою чергу, гарантуватиме збереження того балансу сил у Центральній Європі, який склався останнім часом, а також дасть новий поштовх до політичної та економічної співпраці України й Польщі як рівних партнерів: двох найбільших держав у Центрально-Східній Європі.

— Дякую за бесіду.

Розмову вела Наталя ФІЛІПЧУК.

Варшава.

Подробиці

До уваги екстремістів

Правоохоронні органи Німеччини вкотре вчинили наступ на неонацистські організації в країні. Днями міністерство внутрішніх справ ФРН заборонило діяльність націонал-соціалістичної організації «Вікінги». Це угруповання, зразком для якого була «Гітлерюгенд», виникло 1952 року, налічувало близько чотирьохсот членів, здебільше підлітків. Своє рішення про заборону «Вікінгів» міністерство назвало нагадуванням про те, що німецькі закони суворо каратимуть за правоекстремістську агітацію й заклики до насилля. Саме ця тематика була єдиною, зокрема, на сторінках журналу, який видавала заборонена відтепер організація.

Активісти «Вікінгів» закликали до своїх рядів німецьку молодь, щоб разом відродити нацистську державу часів III Рейху. Зрозуміло, німці у їхній Німеччині оголошувались «вищою расою», а починати планували з жовтих зірок на єврейських магазинах. З часу свого заснування організація постачала екстремістсько настроєних молодиків до бригад, які громили гуртожитки, де проживають іноземці, єврейські кладовища, пам'ятники радянським воїнам.

Після припинення діяльності таких правоекстремістських організацій, як «Націоналістичний фронт», «Німецька альтернатива», «Національний наступ», заборона «Вікінгів» стала підтвердженням рішучості уряду країни захистити німецьке суспільство від правоекстремістських «доброчинців».

Сергій ДАНИЛЕНКО.

Мюнхен.

Фотофакт

ПТАШИНИЙ «ДЕМБЕЛЬ»

Донедавна у збройних силах Швейцарії існувала спеціальна служба... поштових голубів. Понад 7000 птахів, «приписаних» до війська, було задіяно на організації зв'язку між підрозділами, оскільки, як виявилося, в окремих випадках «пташина пошта» набагато ефективніша навіть від сучасних електронних комунікацій. Однак загальна тенденція до роззброєння і скорочення військових витрат не обминула і «крилатий підрозділ», утримання якого теж влетіло у копійчину. Було прийнято рішення відмовитися від цієї служби. Момент «демобілізації» крилатих вояків і зафіксував на плівку фотокореспондент агентства ДПА.

Відгомін подій

УПЕВНЕНИЙ ПОСТУП

у розвитку відносин України й Америки

Візит Президента України Л. Кучми до Вашингтона відбувався у той час, коли відносини України та США переростають у стратегічно важливе партнерство. Зустріч на найвищому рівні у американській столиці після ратифікації Верховною Радою України Договору про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ) дає надію на те, що партнерські відносини двох держав можуть стати значним фактором у європейській політиці.

Україна й Сполучені Штати Америки мають багато спільних цілей, найбільш важливі з яких — суверенність Української держави, контроль за ядерним арсеналом колишнього Радянського Союзу, зміцнення миру та стабільності у Східній Європі, перетворення Росії на постімперську державу.

Тиск Вашингтона на Україну для прискорення перевезення її ядерних ракет в Росію та приєднання до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, а також нерішучість Києва з цих питань були головним джерелом взаємного непорозуміння. Однак Тристороння угода від 14 січня 1994 між США, Росією та Україною допомогла Вашингтону та Києву подолати застій у відносинах. Згідно з документом Україна погодилася передати 200 ядерних боєголовок на демонтаж до Росії. У свою чергу, РФ зобов'язалася надавати Україні ядерне паливо, а Сполучені Штати фінансувати цю операцію.

Тристороння угода створила фундамент для подальшого швидкого розширення американо-українського економічного співробітництва та контактів у галузі безпеки. Це передбачає політичну підтримку Києва з боку Америки у його відносинах з Росією і міжнародними організаціями, включаючи НАТО та «велику сімку».

Протягом десяти місяців 1994 року між Києвом та Вашингтоном відбулося кілька візитів високого рангу. Це дві зустрічі на найвищому рівні, візити міністрів оборони, а також вересневий візит до Києва віце-президента США А. Гора. Під час візиту Президента України Л. Кравчука до Вашингтона у березні цього року Президент США Б. Клінтон обіцяв надати Україні економічну та технічну допомогу на суму 700 мільйонів доларів. Половина цієї суми мала піти на покриття витрат на демонтаж ядерної зброї.

Інший аспект україно-американських відносин передбачає тристоронні відносини Києва, Москви та Вашингтона. До кінця жовтня 1994 року Україна передала Росії понад 300 боєголовок. Москва поставила Україні 50 тонн ядерного палива, а Сполучені Штати, хоч і з запізненням, надали фінансову підтримку.

Третім важливим аспектом американо-українських відносин стала підтримка України Сполученими Штатами в НАТО та «великій сімці». У блоці НАТО американо-українська взаємодія відбувається в рамках програми «Партнерство заради миру». Консультації щодо ролі України в програмі НАТО були важливим елементом візиту міністра оборони У. Перрі до Києва у березні 1994 року. Відтоді американські та українські військові брали участь у маневрах у рамках програми. Це «Бриз-94» — морська операція, яка проводилась у липні 1994 року на Чорному морі, «Міст до співробітництва» — відпрацювання спільних миротворчих дій, що проводилися у Польщі, та «Дух співробітництва» — тренування того ж характеру, яке проводилося у Голландії.

На зустрічі на найвищому рівні в Неаполі у липні 1994 року, «велика сімка», значною мірою на вимогу Сполучених Штатів, погодилась надати Україні 4 мільярди доларів економічної допомоги. І далі тиск Сполучених Штатів на своїх партнерів по «великій сімці» залишився незмінним. Під час зустрічі кредиторів у Мадриді 18 жовтня під час розгляду питань щодо України представники Сполучених Штатів докоряли своїм партнерам за те, що вони не поспішають з наданням обіцяної допомоги цій державі. США готові надати близько одної п'ятої суми, визначеної Міжнародним валютним фондом. Найближчим часом Президент Б. Клінтон звернеться до Президента Туркменистану С. Ніязова з проханням з розумінням поставитися до українських боргів за енергоносії цій країні.

Незважаючи на недавнє поліпшення американо-українських відносин, якого нарешті досягнуто після двох років розчарування, тут залишається чимало проблем. Багато, якщо це переважна більшість українців вважають, що Америка лише обіцяє, а нічого не виконує. Справді, більша частина із 700 мільйонів доларів, що їх обіцяв надати Президент Б. Клінтон, ще не надійшла в Україну. Особливо вражаючою є неспроможність перерахувати вчасно 350 мільйонів доларів для ядерного роззброєння.

Проте, є підстави для оптимізму в україно-американських відносинах. По-перше, адміністрація Клінтона продемонструвала глибше усвідомлення потреби «виконувати обіцянки». Так, заступник держсекретаря з питань політики Л. Девіс відкрито визнав, що Сполучені Штати не змогли надати допомогу в галузі безпеки та заявив, що американська адміністрація вважає це неприйнятним.

24 вересня Американо-український консультативний комітет, до складу якого входять лідери американського бізнесу та науки, включаючи колишнього держсекретаря США Г. Кіссінджера, Стіва Форбса, а також колишнього Верховного головнокомандуючого НАТО генерала Джона Галвіна, опублікував комюніке, в якому закликав США до надання подальшої економічної допомоги Україні та до поглиблення двостороннього співробітництва у галузі безпеки.

Можливо, найважливішими факторами у новій фазі україно-американських відносин є ті перетворення, що проходять нині в Україні. Президент Л. Кучма проводить зовнішню політику, що не перетворює україно-американські відносини на антиросійську політику. Тепер менша кількість людей у Вашингтоні вважають, що інтереси Америки в Україні та в Росії цілком протилежні.

По-друге, Л. Кучма став ініціатором далекоглядної програми економічних реформ. Це викликало збільшення фінансової та технічної допомоги Україні, включаючи пряму підтримку з боку США. Успіх економічних реформ робить можливим швидку інтеграцію України в глобальну економіку, таким чином створюючи надійну основу економічним відносинам України та Америки.

Покращення американо-українських відносин є політично значимим зрушенням. Це відображає зростаюче розуміння у Сполучених Штатах того, що співпраця з незалежною Україною — вирішальний компонент будь-якої ефективної політики, спрямованої на забезпечення як постімперської трансформації Росії, так і стабільності у Східній Європі. Таким чином, на мій погляд, для України Америка залишається найбільш важливим партнером у її стосунках як з Європою, так і з Росією.

Ян БЖЕЗИНСЬКИЙ,
директор програм міжнародної безпеки Консультативно-дорадчої ради при Верховній Раді України, виконавчий директор Київського Американо-українського консультативного комітету.

Марійка БУРМАКА: «МОЇ ПІСНІ ГОВОРЯТЬ ЗА МЕНЕ»

Запис нового альбому — завжди подія. І не тільки для музикантів, які працювали над ним, а й для широкого загалу любителів музики. А для нашої країни, де у продажу тільки-но починають з'являтися перші касети українських виконавців, випуск компакт-диску ще й подія рідкісна: можна перелічити на пальцях виконавців, які можуть похвалитися таким набутком. Наша розповідь — про співачку Марію Бурмаку, вже другий компакт-диск якої щойно вийшов у Болгарії.

Про цю співачку написано і сказано багато, але якщо раптом знайдеться читач, який уперше прочитає це ім'я, скажемо лише, що Марія Бурмака — лауреат фестивалів «Оберіг», «Червона Рута», «Тарас Бульба», «Вітер зі Сходу»; неодноразовий переможець українських хіт-парадів; на її рахунку три записані аудіоальбоми, два з яких у вигляді компакт-дисків. Її творчість приваблює щирістю й неповторністю, а тому пісні співачки мають успіх в Україні і за її межами.

Я зустрівся з Марією напередодні презентації її щойно випущеного компакт-диска.

— Марійко, хотілося б докладніше почути про цю твою роботу.

— Альбом «Залишається надія» є результатом майже дворічної праці. Більшість пісень, я думаю, добре відома читачам, бо вони часто звучали в програмах Українського радіо, чотири пісні з альбому посідали перші місця у хіт-параді «12–2» минулого року. Окрім того, цей запис визнаний одним з кращих у номінації «Альбом року» на фестивалі «Нові зірки старого року».

Працював зі мною відомий музикант і аранжувальник Микола Павлів. Запис здійснювався на студіях «Мік-С» та «Аркадія» звукорежисерами Володимиром Зверевичем та Аркадієм Віхаревим. Остаточно матеріал до випуску було підготовлено на кіровоградській студії «Елема», завдяки директорові Олександру Агурі.

— Де був зроблений випуск, адже, як відомо в Україні поки що немає ліній з продукування лазерних дисків?

— Тиражували диск у Болгарії, там же були виконані й поліграфічні роботи.

— Я знаю, що перший свій компакт ти випустила в Канаді. Чи не простіше було б знову піти цим шляхом?

— Так, свій перший компакт я записала в Канаді три роки тому на фірмі «Євшан». Його добре знають в Америці й Канаді, Австралії та Європі, а в Україні, на жаль, ні. Лише в записах на Українському радіо. А для мене важливо бути почутою співвітчизниками, тому цей диск в основному продаватимуть тут. Що ж до «Євшану», то звідти вже надійшло замовлення на партію для продажу в Канаді й Америці. Навіть з Австралії вже надходять замовлення.

— Але чому саме компакт-диск, все ж таки ще так мало людей в Україні мають програвачі для лазерних дисків?

— Річ у тому, що цивілізований світ вже поступово переходить на цю форму запису. Лазерні диски витіснять касети з музичного ринку. Їх перевага — багато вища якість. Та й у нас комерційні радіостанції вже працюють з компактами. Окрім того, в моїх планах є цікаві європейські проекти, де за рівнем моєї продукції судитимуть про мене. Але я певна, що й в Україні знайдуться охочі придбати мій диск. Звичайно, його ціна буде порівняно з касетою досить висока, бо випуск компакт-диску — дорога розвага, але хіба можна порівняти якість, не кажучи вже про престиж.

Також ми вирішили випустити аналогічну касету з цією програмою. Тоді її зможуть купити всі охочі, робитимемо це, очевидно, теж за кордоном.

— А де можна буде придбати компакт?

— Точно можу сказати, що вперше його продаватимуть на презентації.

— Розкажи трохи про неї — де, коли?

— 20 листопада в залі Республіканського Будинку моделей, по вулиці Шота Руставелі. Цей затишний зал на 300 місць, як на мене, найбільш відповідатиме такій події. Щоправда, потрапити туди зможуть, звісно, не всі. Тож телевізійну версію презентації покаже УТ-3. Окрім того, вже виявили зацікавлення багато інформаційних агентств і засобів масової інформації.

— Марійко, всім нам дуже подобаються твої нові пісні, але ми любимо й Марійку з гітарою...

— Але, якщо ти помітив, майже у всіх моїх нових піснях присутня гітара. Цей інструмент — моя стихія. І я продовжую працювати як акустична співачка, адже в цьому є своя неповторність. У серпні була запрошена до Польщі на фестиваль «Жива музика». Там же мені запропоновано випустити акустичну касету. Лише голос і гітара.

— А які творчі плани?

— Робота триває, вже записані нові пісні.

— До четвертого альбому?

— Може й так. Окрім того, є запрошення на концерти по Україні. А за кордоном тривають переговори з двома продюсерами — бельгійцем та англійцем. Щодо Бельгії — то це довготривала співпраця, в Англії — концерти й виступ на фестивалі навесні.

— І останнє. Нещодавно на Верховній Раді один з депутатів у виступі говорив, що ти закликаєш молодь до пікетування. Пам'ятаю часи, коли твої пісні, без перебільшення, були прапором національно-визвольної боротьби. Тож знову ти на передовій?

— Справді, на Верховній Раді згадували мій «прямий ефір» на Українському радіо. Люди телефонували, дякували за пісні. Хтось зателефонував і сказав, що студенти збираються біля Верховної Ради і хотіли заручитися моєю підтримкою.

Рада, що й тепер мої пісні збуджують патріотичні почуття. Я тепер менше беру участь у політичних акціях. Більше займаюся творчістю. Але мої пісні промовляють за мене. Це, напевно, найбільше, що я можу зробити.

Розмову вів Василь ЩЕРБАНЬ.

Фото Михайла КОЙФМАНА.

Французький культурний центр привчив киян до справжньої музики

Ця вельми слушна думка доктора наук, професора Київської консерваторії Ніни Герасимової-Персидської прозвучала на концерті ансамблю «Музиканти з Лувру» в Будинку органної та камерної музики. І справді, назва на афішах організатора виступу в Києві цього чудового колективу — «Французький культурний центр в Україні» — вже стала запорукою аншлагу. При вході «полювали» на зайвий квиток, зал був переповнений. Сподівання публіки не були марні. Цікаве було все: і музичні інструменти епохи бароко, і прекрасні виконавці. І, головне, — невідома музика XVII — XVIII століть. На сцені — невеличкий ансамбль: клавесин, барокові скрипка й віолончель, флейта, віола та два чудові співаки — сопрано Сесіль Перрен, баритон Брет Полегато.

Вперше український слухач дістав нагоду ознайомитися з французькими кантатами А.Кампра, Л.Клерамбо, Ж.Леклера, Ж.Стюка в блискучому живому виконанні. Особливо сподобалася кантата «Геракліт і Демокріт» Ж.Стюка, де наукова непримиренність двох грецьких філософів виливається у комічні суперечки з приводу народження Всесвіту — жартівливі діалоги різних тембрів — сопрано й баса. Співаки відтворили їх віртуозно, окремі номери на прохання слухачів були повторені на «біс».

Ансамбль «Музиканти з Лувру» існує з 1984 року. Саме тоді М.Мінковські зібрав навколо себе близько 30 музикантів, які почали грати французькі, англійські та італійські твори XVII — XVIII століть. Відтоді колектив — бажаний гість на всіх авторитетних фестивалях барокової музики. Артисти відроджують забуті партитури, пропагують твори Генделя, Глюка та французьких авторів. Так, «Музику на воді» Генделя вони виконували в Утрехті, «Дідону й Енея» Перселла у театрі на Єлисейських Полях, «Історію кохання Рагонди» Муре — на фестивалі старовинної музики у Москві. До Києва музиканти прибули вперше, були зворушені теплим прийомом і висловили бажання повернутися в Україну для тривалих гастролей.

Свій внесок до програми концерту зробила і «українська сторона»: силами професора В.Шульгіної та співробітників ЦНБ ім. В. Вернадського було підготовлено і розгорнуто в залі органної музики виставку французьких нотних видань XVII—XVIII століть. Більшість з них узято з колекції О.Розумовського — клавіри опер, партитури струнних квартетів, ноти старовинних танків. А поряд з ними — пісеньки Беранже, романси, героїчні пісні доби Французької революції. Деякі щедро ілюстровані, супроводжуються мальованими сценками з життя. Виставка зацікавила не тільки слухацьку аудиторію. Справжнім відкриттям (за їхнім зізнанням) вона стала і для французьких музикантів. Так тривав творчий діалог, розпочатий у Києві весняним фестивалем бароко «Музичні діалоги».

Ірина СІКОРСЬКА,
музикознавець.

ОПЕРЕТА! І ЦИМ УСЕ СКАЗАНО...

2-го грудня відзначається 60-річчя Київського театру оперети. Тут відбудеться великий гала-концерт за участю майстрів сцени, звучатимуть поздоровлення й привітання зі святом у присутності публіки. Буде, як завжди, весело й цікаво.

Протягом останніх десятиріч талановита трупа цього колективу асоціюється з конкретними іменами: Милитиною Котеленець, Сергієм Мельниченком, Володимиром Богомазом та іншими відомими акторами. І тепер уже не тільки вони не можуть без театру, а й оперета не може без них. А публіка? Вона завжди з ними!

Милитина КОТЕЛЕНЕЦЬ

Вже перший вихід актриси на сцену супроводжується оплесками глядачевого залу. Милитина Котеленець навіть не встигає вимовити жодної фрази, а глядач уже в полоні — такий у неї шарм. Саме така актриса, безперечно, потрібна кожному театрові, та не кожній трупі щастить. Ось цитата з трагікомедії «Кущі райські», що характеризує і героїню, і виконавицю водночас: «Дивовижна жінка! Нічого не їсть, весь час на дієті, а не худне!..»

Але водночас вона граційна, темпераментна і безпосередня, як дитина... Навіть епізодична роль актриси глибоко западає в серця глядачів.

Володимир БОГОМАЗ

Коли бачиш цього актора на сцені, таке враження, ніби його «вирвали» із світського товариства 18–19 століть й перенесли на сцену театру оперети, у жанр, який так потребує шляхетності, вишуканих манер. Володимир — це насамперед інтелігентність, етичність. Взяти, наприклад, його імпресаріо одного з паризьких театрів — Пімпрінетті. Яка повага до східного гостя Раджамі! І то не просто бажання догодити або нещирі лестощі, а вміння дипломатично й тонко спілкуватися.

Запам'ятовується також його підприємець Гусь із «Зойчиної квартири». А сцена в Зойчиному «ательє», яке є веселим пристанищем, проникливо наповнюється музичним номером «Иные банкноты» у виконанні актора.

Одна з найкращих ролей Володимира Богомаза — барон де Кревельяк з «Принцеси цирку».

Сергій МЕЛЬНИЧЕНКО

Важко знайти виставу, в якій би він не брав участь. Актор завжди природний, безпосередній. У нього блискуча реакція, він майстерно може передати найтонші нюанси характеру. А його паузи! Він артистично дозволяє глядачу насміятися досхочу або сконцентрувати свою насторожену увагу, поступово підводячи публіку до кульмінаційного моменту, найвищого ступеня напруги. У «Баядері» Сергій Мельниченко витанцьовує американський модний шиммі так, ніби народився серед ковбоїв. Він володіє винятковим даром подобатися публіці.

Підготувала Яна ІВАНИЦЬКА.

На знімках: сцена з оперети «Зойчина квартира». Мадам Іванова — Милитина Котеленець, Гусь — Георгій Горюшко; Володимир Богомаз у ролі міністра з вистави «Царевич»; Сергій Мельниченко — Зупан («Циганський барон»).

ДЕРЖАВНА ТЕЛЕРАДІОМОВНА КОМПАНІЯ УКРАЇНИ

агентство
"ТЕЛЕРАДІОРЕКЛАМА"

ТЕЛЕ ПРОПОНУЄ В ЕФІРІ

Щоденні рекламно-інформаційні блоки, тематичні передачі "Перспектива" та "Презентація" (зустрічі з діловими людьми, виставки, аукціони, телеігри, конкурси, шоу, лотереї тощо).

ВИГОТОВЛЯЄ

відеокліпи, відеофільми, споти, сюжети

РАДІО ПРОПОНУЄ В ЕФІРІ

Щоденні рекламно-інформаційні випуски (репортажі, інтерв'ю, коментарі, огляди, оголошення тощо).

ВИГОТОВЛЯЄ

магнітофільми та іншу аудіопродукцію

РОЗМІЩУЄ

вашу рекламу у найпопулярніших передачах Українського телебачення і радіо.
Ми готові укласти з вами угоду на довгострокове співробітництво.
Ми будемо раді, якщо своєю рекламою допоможемо вам у розв'язанні ваших проблем!

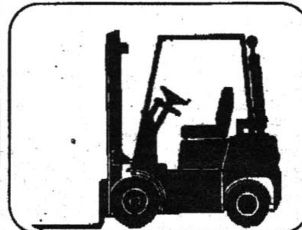
Наша адреса: 252033, Київ-33, вул.Володимирська, 69-А.
Тел. (044) 224-45-43; 220-91-29

Официальное представительство Сукремльского чугунолитейного завода в Украине продает:

трубы ЧК-50, трубы ЧК-100 и фасонные части к ним за украинские карбованцы по безналичному расчету.

Телефон — 452-27-97.
Факс — 452-28-29.

balkancar **БОЛГАРСКАЯ ФИРМА** предлагает:

электрокары,
погрузчики,
аккумуляторы,
шины и запчасти,
электротельферы,
транспортерную ленту.

город Харьков
тел./факс (0572) 32-01-26

тел. 30 - 90 - 25
факс 38 - 82 - 62
телетайп 31 - 12 - 47 "Маяк"

Украинское представительство
АО «АГРОПРОДУКТ-ГЕРМЕС» (г. Москва) приглашает к долгосрочному сотрудничеству производителей сельскохозяйственной продукции для закупки крупных партий:

мяса и мясных консервов;
масла животного;
масла растительного;
сахара;
сыра;
плодоовощных консервов,

а также заключает бартерные договоры на поставку А-76.

Телефоны: (044) 271-30-10, 276-63-24.
Факс (044) 244-76-69.

Государственное производственное объединение
«Проэкс»
реализует со склада в г. Днепропетровске:
шпалы железнодорожные широкой колеи деревянные I-II-III типа.
Форма оплаты — предоплата, безотзывный аккредитив.
Для оптовых покупателей предусмотрена скидка.
Наш адрес: 320070, г. Днепропетровск, пр. К.Маркса,60, комн. 529, 532;
телефоны: (0562) 45-21-32; 45-33-90; 44-16-37;
телефакс: (0562) 44-06-23.

Организация реализует оборудование для переработки молока со склада в г. Киеве:
сепараторы-сливкоотделители ОСБ 1т/ч, ОС2ТЗ 5 т/ч, ОС2Д500, ОС2НС 10 т/ч;
сепараторы для осветления пива ВПО;
сепараторы бытовые «Плава»-2 (50 л/ч);
маслобойка бытовая МЭ 12/200-1;
пастеризаторы ПТУ-10 (10 т/ч) и другое.

Возможен бартер на продукты питания.
Тел.: (044) 552-96-74, 559-94-88.

Оборудование со склада в г.Киеве российского производства:
металлорежущие станки:
токарные 1К62, 1М63-Н, 16К40, МК60-56 и др.;
фрезерные 6Т12, 6Т82, 6Т83 и др.;
ножницы гильотинные НК3418 (лист 6,3 мм толщина, 2 м ширина);
кузнечно-прессовое оборудование и заточные станки различных моделей.

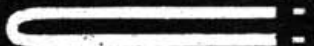
Тел.: (044) 552-98-72, 552-97-82, 552-92-83.

Организация реализует со склада в г. Днепропетровске

АВТОШИНЫ
для грузовых и легковых автомобилей, сельхозтехники, погрузчиков, мотоциклов.
Самовывоз и вагонные поставки.
Тел.: (0562) 445-448, 446-464, 440-044.
Факс: 442-406.

Підприємство «Тел—САТ» Лтд
реалізує газові побутові лічильники для встановлення у квартирах та приватних будинках. Лічильники сертифіковані Держстандартом України;
пропонує металорізальний інструмент Мінського інструментального заводу.
Наша адреса: 290053, Львів-53. П/с 4883. Телефон (0322) 76-25-47.
Телефон/факс (0322) 76-25-48 (цілодобово).

Постоянно производим и реализуем
ТЭНы
(трубчатые электронагреватели всех модификаций)

Тел: (0172) 98-83-51, 98-85-81.
(0172) 34-36-25, 34-62-92.

Предприятие реализует
Глубинные насосы ЭЦВ 4", 5", 6", 8", 10", 12"
со склада в Буче и на заказ
(43 модели, станции управления, провод ВПП)
Тел. в Киеве (044) 472-65-50
Тел. в Буче: (04497) 5-24-02.

Арбітражний суд Івано-Франківської області (284000, м.Івано-Франківськ, вул. Незалежності, 20) порушив справу № 922/6 про банкрутство Міжгосподарського підприємства по підготовці і переробці кормів.

Адреса боржника: 285300, с.Потічок Снятинського району Івано-Франківської області, р/рах. № 569702 у Снятинському відділенні АПБ «Україна».

Просимо всіх кредиторів і санаторів подати заяви до Арбітражного суду Івано-Франківської області у місячний строк з дня опублікування цього оголошення.

Арбитражный суд г.Запорожья (330001, г.Запорожье, ул. Шаумяна, 4) 17.10.1994г. возбудил дело № 5/1-252 о банкротстве ЧТФ «Глаб», юридический адрес: 332830, Запорожская обл., г.Гуляйполе, ул.Колхозная, 76. Р/с 644701 в Гуляйпольском отделении банка «Украина» АК.

Милосердя

«Проростайте там, де вас Бог посадив»

Авто дияконеси Зіти мчало в напрямку українсько-угорського кордону. В салоні разом з нею перебували тяжко хворий хлопчик та його тітка. За кілька сотень метрів до КПП автомобіль зупинив міліціонер.

— Прямуйте у «відстійник» у загальну чергу, — почули наказ.

— У нас хвора дитина, поспішаємо в Будапешт, у клініку для онкохворих, нас там уже чекають, а дорога неблизька...

— Нічого не знаю, — вартовий був невблаганний.

А повз нього пролітали без черги стрижені молодці, киваючи головами бравому правоохоронцеві. Не допомогли й документи від Східноєвропейської місії християн-євангелістів, що підтверджували: дитину справді везуть на лікування в Будапешт. Минуло кілька годин. Хлопчикові стало погано: з рота червоною цівкою зацебеніла кров.

— Якщо з дитиною щось станеться, уся відповідальність ляже на вас, — заявила у розпачі дияконеса міліціонерові.

Той заглянув у салон і зрештою кинув:

— Їдьте...

Згадуючи цей епізод, Зіта Петрівна сумнішає, і її добрі сині очі зрадливо затягались вологою. Навіть мені стало ніяково за того бравого хлопця в міліцейському кашкеті.

— Це вже була п'ята дитина, яку везли на лікування у 2-у дитячу клініку Будапештського Інституту медичних наук ім. Земмеля Вайса, — розповідає дияконеса.— У більшості з них лікарі виявили страшне захворювання — лейкемію. За сприяння нашої місії угорські фахівці погодилися на безплатне лікування дітей. (До речі, оздоровчий цикл триває 18 місяців і коштує 3 мільйони форинтів, що становить близько 30 тисяч доларів).

Ніяк не могли поставити точного діагнозу наші лікарі й дев'ятирічній Вікторії. А дівчинці ставало дедалі гірше. Пригнічені батьки звернулись за допомогою до Зіти Петрівни. Угорські спеціалісти «вирахували» хворобу, розпочали інтенсивне лікування. Сьогодні дівчинка здорова.

Я навів лише кілька прикладів благодійної діяльності закарпатського відділення Східноєвропейської, тепер уже українсько-угорсько-голландської, місії християн-євангелістів, яке започаткувало свою роботу в Ужгороді два роки тому. А їх набагато більше. Тут і організація гуманітарної допомоги, безплатних обідів для малоімущих, висококваліфікованого медичного обслуговування безпосередньо у філії місії тощо. Проте енергійній Зіті Петрівні цього замало. Спогладаючи значні можливості угорських, а в основному голландських партнерів, вона хотіла б ще більше прислужитися рідному місту та його громадянам. Але для цього потрібні кроки назустріч і місцевих владних структур.

Нині місія розташована в кількох кімнатах, які орендує. Раніше тут було невеличке ательє з пошиття одягу. Міська управа дозволила орендувати приміщення лише за умови збереження колишнього профілю. Тому в одному «чотирикутнику» щодня стрекочуть швейні машинки. У ще меншому «квадраті» ведуть прийом хворих лікарі, які за потреби тут же безплатно видають імпортні ліки. Аж тут раптом надійшла пропозиція від Центральноєвропейської місії: можемо безплатно поставити вам сучасне медичне обладнання з Америки, зокрема комп'ютерний томограф для діагностики, якого на Закарпатті ще й не бачили. Але виключно за умови, якщо все це устаткування буде розміщено в лікарні чи в приміщеннях, що перебувають під постійною опікою ужгородської місії.

Зрозуміло, таких «апартаментів» у Зіти Петрівни та її однодумців немає. Спробували заїкнутись про виділення під нове обладнання частини палат колишньої привілейованої ЦЛК і створити там реабілітаційний центр для інвалідів. Справа зависла у повітрі.

Розуміючи складне становище у нашій молодій державі, голландці готові спорудити за свої кошти відповідну будівлю, де можна розмістити і дорогу медтехніку, і розвантажити гуманітарну допомогу (сьогодні її зберігають у блоці для службової машини директора заводу «Електродвигун» Йосипа Горвата, котрий усіляко підтримує благодійні дії місії), і за необхідності прийняти гостей із тієї ж Голландії.

— Одного разу стався такий випадок, — розповідає дияконеса. — Привезли нам досить пізно, вже вночі, медикаменти з Нідерландів. Супроводжувало вантаж літнє подружжя, котре хотіло на власні очі глянути, як живеться їхнім братам та сестрам по вірі, та й не лише їм, у суверенній Україні. Звичайно, піти повечеряти вже було нікуди. Коли ж уранці офіціант просто перед гостями повернув брудну скатертину на другий бік і запропонував «звичайний» набір, ті чемно залишили зал. Після такого «прийому» місіонери готові будь-що спорудити в Ужгороді хоча б елементарний офіс з кімнатами для приїжджих, своєю кухнею, складами тощо. Але й ця справа загальмувалась у зв'язку з бюрократичними перепонами.

Немає у місії й потрібного транспорту. Хворих дітей, як правило, везуть до Будапешта на власному автомобілі Зіти Петрівни. Втім, дияконеса експлуатує свій «Жигульонок» і в інших справах.

— Чули, що в Києві представництво «Тойоти» нібито виділяє медичним закладам на пільгових умовах автомобілі, —ділиться наболілим жінка. — Голландці готові оплатити вартість одного. Але хто замовить слівце...

Проблемним є й питання з бензином. Правда, інколи допомагають батьки хворих діточок, які дедалі частіше звертаються за допомогою до Зіти Петрівни. На жаль, угорські фахівці не в змозі приймати всіх бажаючих. Тому домовилися з професором Імре Ренці, котрий погодився приймати хворих дітей просто в Ужгороді. Але для цього теж потрібно створити хоча б елементарні умови. Бо процес лікування стримують навіть такі «дрібниці», як нерозбірливо, від руки написані історії хвороб.

— Якби нам виділили приміщення, могли б не лише їх обладнати, — каже дияконеса, — а й створити в Ужгороді попередній діагностичний центр, що значно прискорило б лікування.

Проблеми, проблеми... В кого їх сьогодні немає? Але з відповідальнішим підходом до них можна б вирішити чимало нагальних і корисних справ. Не маючи сил пробивати глухі стіни повсюдної байдужості, майже вся сім'я Зіти Петрівни виїхала на постійне проживання в Угорщину. Кличуть і її. Але вона іншої думки.

— Кожен повинен проростати там, де його Бог посадив, — каже дияконеса. — Людина має виконати окреслене їй завдання, тільки тоді її життя буде виправданим.

І глава громади Зіта Рачинська із завидною цілеспрямованістю несе свій хрест. От якби ще й офіційні особи підставили під нього своє владне плече, печалі довкіл стало б менше.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

Служба безпеки повідомляє...

...з Хмельницького

Один із керівників науково-виробничого підприємства «Політех» вирішив заробити грубі гроші. Не було б у цьому нічого поганого, коли б робилося все за законом. Та громадянин Р. став на слизьке: за підробленими документами вивіз із України до Латвії цукор вартістю понад 500 млн. крб. Крапку на діяльності бізнесмена поставили співробітники Кам'янець-Подільського міськвідділу СБУ: зараз Р. перебуває в СІЗО, його звинувачують за ст.70 (контрабанда) Кримінального кодексу України.

...з Одеси

Порушують закони України не лише наші співвітчизники, а й іноземні громадяни. Так, на станції Одеса — Головна під час спроби незаконного вивезення за кордон майже двох кілограмів золота, двох мотків платинового дроту вагою 36,3 г, а також значної суми іноземної валюти затримано громадянина Республіки Польща. Зараз встановлюють злочинні зв'язки іноземця з нашими громадянами.

...з Херсона

Військовослужбовець К. та співробітники фірми «Едельвейс» М. та К. зустрічалися зовсім не для того, щоб випити пляшчину «на трьох». Цю «трійцю» затримали оперативні працівники УСБУ та міліції на гарячому — коли вона вимагала 4 тисячі доларів США в одного з місцевих жителів. Проти злочинців порушено кримінальну справу, провадиться слідство.

...з Чернівців

У ході проведення оперативно-розшукових заходів виявлено групу осіб, яка скуповувала білу ртуть з метою контрабандного вивезення її за кордон. Співробітники УСБУ спільно з органами міліції затримали мешканців Чернівців В. та Д. — учнів Буковинського фінансово-економічного коледжу під час реалізації трьох кілограмів ртуті.

Зараз встановлюють причетних до цього осіб, а також вирішують щодо порушення кримінальної справи за зберігання та збут отруйних речовин.

...з Івано-Франківська

За розкрадання конденсату на території Надвірнянського району відповідатимуть перед законом двоє місцевих жителів та їхні гості із Закарпаття, затримані працівниками міліції та УСБУ на місці скоєння злочину. У спеціально обладнаному легковику правоохоронці виявили кількасот літрів газового конденсату. На любителів легкої наживи чекає суворе покарання, адже відповідна стаття КК України передбачає позбавлення волі до 8 років.

Віталій ХРОПКО,
прес-центр СБУ.

Спорт

Оксана Баюл — у чудовій сімці

На 13 грудня призначена серія телеінтерв'ю, які щороку чотири рази в американській телекомпанії Ей-Бі-Сі проводить відома журналістка, найкраща в цьому жанрі, Барбара Уолтерс. Про рівень її кваліфікації свідчить зарплата — 10 мільйонів доларів на рік.

Потрапити в шоу пані Барбари не так просто. Серед обранців монархи і президенти, зірки мистецтва, бізнесу і, звичайно, спорту. Отже, чергова серія завершує рік. У ній бесіди з десятьма найсимпатичнішими, найчарівнішими, найцікавішими особами. Цікаво, що кандидатури добирає виключно сама Уолтерс, причому сім з них називає заздалегідь і анонсує їх. Решту — три — називає, коли передача вже в ефірі.

Днями названо нинішню чудову сімку. До цього елітного клубу ввійшли: колишній президент США Джіммі Картер, найбільший у світі газетний, радіо- і телемагнат Руперт Мердок, зірка естради й кіно Барбара Стрейзанд, кіноактор, цьогорічний володар «Оскара» за найкраще виконання чоловічої ролі в найпопулярнішому фільмі «Форрест Гамп» Том Хенкс, власник команди «Даллас Ковбой» — двічі чемпіона США з американського футболу — Джеррі Джонс, адвокат братів Мендесс, які звинувачуються у вбивстві своїх батьків, Леслі Абрамсон і ... 17-річна фігуристка з України Оксана Баюл. Чудове оздоблення у цього діаманта, чи не правда?

Нинішнього року завершила виступи на корті видатна американська тенісистка Мартіна Навратілова, були й інші грандіозні кандидатури. Але попри все Барбара Уолтерс обрала юну україночку, нашу чудову зірочку Оксану Баюл.

Як пишуть американські газети, коментуючи подію, цю Попелюшку з далекої України сьогодні знає вся Америка. Чи не кожний мешканець країни знайомий з Оксанчиною біографією. Її люблять і жаліють. Адже вона рано втратила батька, а пізніше бабусю та маму. Але одного дня убогу сирітку побачила на ковзанці тренер з Одеси Галина Змієвська (дівчинка стала для неї майже донькою) і привела її до золотої медалі в олімпійському Ліллехаммері.

Тепер Оксана Баюл, Змієвська, її донька, зять — Віктор Петренко, олімпійський чемпіон Альбервіля — більшість часу проводять в американському місті Хартфорді, де мають чудові умови для тренувань.

До речі, американське телебачення приділяє велику увагу Баюл. Тут демонструвалися всі останні змагання за її участю, створено двогодинний фільм про українську дівчину-перлину.

На знімку: наша чарівна землячка, олімпійська чемпіонка з фігурного катання Оксана Баюл, в яку так закохана Америка.

Фото Володимира РЄПИКА. (Укрінформ).

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о. заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44. телефакс 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 385117.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311227.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі «Голосу України».